NFT

Nordisk Filatelistisk Tidsskrift

Nr. 2 / juni 2017 - 124. årgang

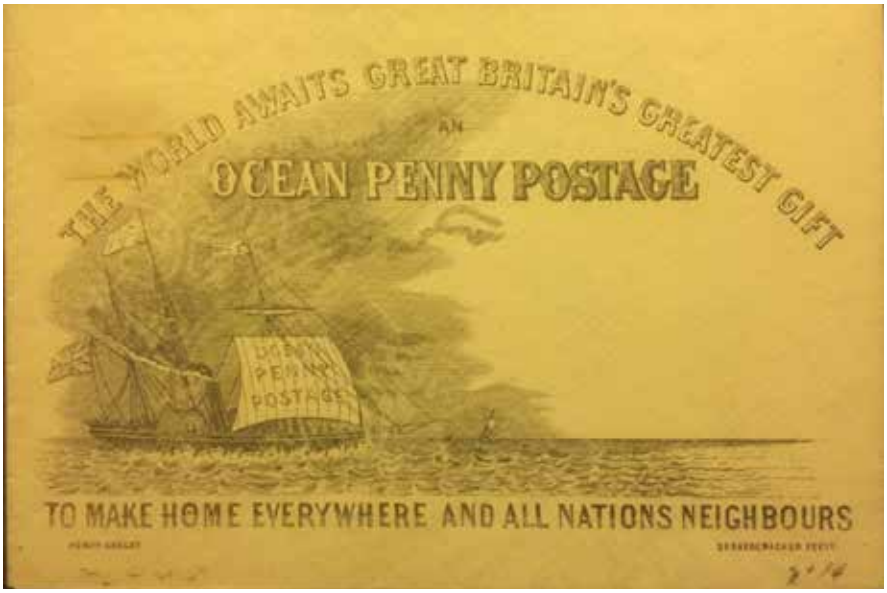

Ocean Penny Postage - læs side 52

18 87

Kjøbenhavns Philatelist Klub

Danmarks frimærkesamler forening

Nordisk Filatelistisk Tidsskrift

Redaktion - artikler og annoncer
Niels Kristian Hansen
Bistruplund 23, 2. sal
45 81 25 39, nhansen6@gmail.com

Illustrationer til artikler scannes i minimum 300 dpi JPG-, PNG-, BMP-, PSD- eller TIFF-format. Tegninger, fx af stempler o.lign., scannes i naturlig størrelse i TIFF-format og gemmes i 1200 dpi (min. 600 dpi). Sendes på en CD-rom med posten eller sendes via e-mail til NFT-redaktøren. Billeder indlejret i dokumenter, fx PDF- og Word-filer, er uegnede til reproduktion, og billederne skal derfor medsendes separat.
Vigtigt at billeder sendes som størst mulig fil

Annoncepriser (excl. moms)

1/1 side farve	2.300 kr.
1/2 side farve	1.300 kr.
1/4 side farve	735 kr.
1/8 side farve	400 kr.

Priserne gælder færdigt, digitalt materiale.
Rabat 10% ved gentagne indrykninger.

Deadlines	**Udgivelse**
1. februar	primo marts
1. maj	primo juni
1. august	primo september
1. oktober	primo november

Abonnement på NFT
Pris kr. 300 årligt inkl. moms, kan tegnes ved henvendelse til KPK's kasserer.

Andet vedrørende NFT-abonnement
Kjøbenhavns Philatelist Klub
Farvergade 27, opg. D. St.
1463 København K

Køb af ældre numre
Jørgen Puck,
Christiansholmsvej 17,
2930 Klampenborg
35 38 15 74 / b-j-puck@mail.tele.dk

Produktion: Result.dk ApS

Tryk: AKA-print A/S, ISSN 0903-3440

INDHOLDSFORTEGNELSE

Kolofon 50
Redaktørens klumme 51
Ocean Penny Postage 52
Svensk kurerpost i Danmark 1659 54
Om hvad der også står i Officielle Meddelelser 59
Om videregående breve 60
Referat af Kjøbenhavns Philatelist Klubs 130. generalforsamling 68
Endnu en vellykket byttedag 71
KPK information, incl. mødeprogram 72
"Århundredets Filatelist" G. A. Hagemann 74
FACIT Sverige 2017 85
2017 udgaven af GF 10 Faroe Islands Stamps and Postal History 85
2 skilling 1855 86
KPK-sommermøde på Bakken 94
KPK kontaktoplysninger 95

Annonce: Postiljonen International Auction House 96

Redaktørens klumme

Af Niels Kristian Hansen

Foråret er langt om længe kommet og udendørsaktiviteterne begynder at trække, men glem ikke frimærkerne!

Vi har igen i KPK haft en sæson med en række spændende, traditionsrige og nyskabende aktiviteter. Heldigvis er sæsonen ikke rigtig slut endnu, da vi endnu har vores traditionelle sommermøde på Bakken at glæde os til. Det foregår i år søndag den 11. juni – Husk at melde jer til arrangementet! Det er altid en fornøjelig dag.

I år kan man sige, at frimærkesæsonen ikke rigtig slutter, da den fortsætter med aktiviteter herunder udstillinger. I dagene 28. – 30 juli afholdes den Bi-Nationale frimærkeudstilling Oldenburg 2017 som et samarbejde mellem det danske og tyske forbund. Det var da værd at overveje at tage et par sommerferiedage i Oldenburg? Vi er mange, som skal derned, så jeg håber, at vi ses.

Udover at være et spændende initiativ med flere nationer involveret er Oldenburg 2017 også en 'opvarmning' til efterårets største aktivitet nemlig Nordia 2017 den 27. – 29. oktober i Vejle. Husk at den officielle tilmeldingsfrist er 1. juni hos Poul Andersen - poul-andersen@smaf.dk.

Frimærkerne kan heller ikke helt glemmes på denne årstid, da der løbende kommer nye spændende frimærker fra PostNord. I år kommer der flere fra både Sverige og Danmark med relation til det skønne forårs- og sommerliv som f.eks. serien med sommerfugle fra Sverige, som udkom 16. marts.

Når der nu mod forventning kommer nogle regnvejrsdage i løbet af sommeren, er det jo en oplagt mulighed til at skrive en lille eller stor artikel om nogle af de områder, som I interesserer jer for. Redaktøren kan altid bruge jeres artikler, og jeg hjælper gerne med at få artiklerne på plads.

Til sidst vil jeg ønske jer alle en god sommer! – Måske ses vi i løbet af sommeren?

På gensyn til en spændende filatelistisk efterårssæson.

OCEAN PENNY POSTAGE
En Moëns karikaturkuvert – hvad er det ?

Af Morten Johan Lintrup

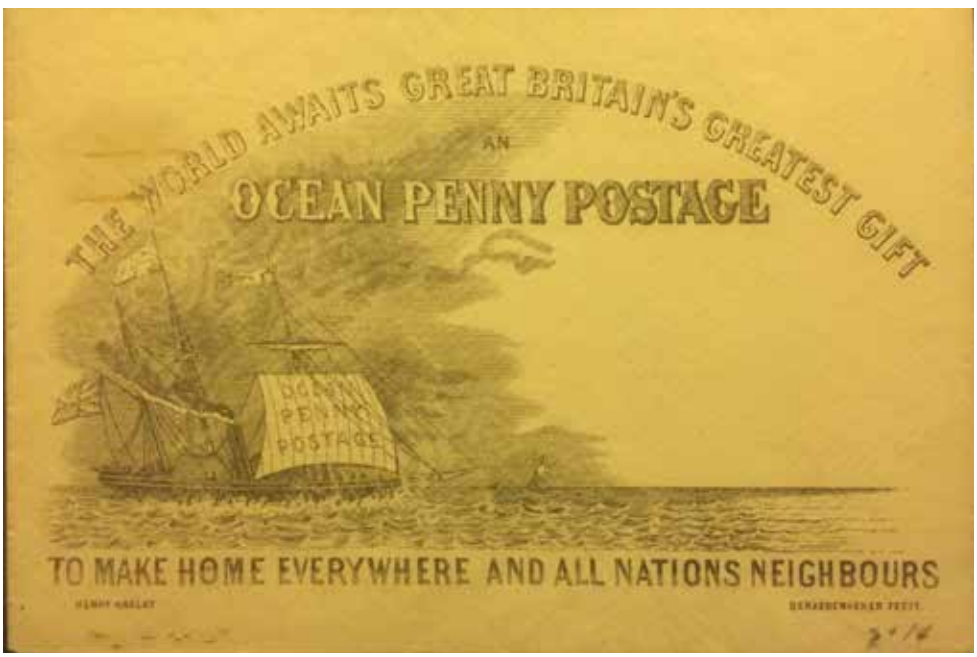

For nylig fandt jeg den viste kuvert, hvor teksten lyder:

THE WORLD AWAITS GREAT BRITAIN'S GREATEST GIFT //
AN // OCEAN PENNY POSTAGE //
(billede af skib) //
TO MAKE HOME EVERYWHERE AND ALL NATIONS NEIGHBOURS

På latin er angivet med småt i nedre højre hjørne: DERAEDEMAEKER FECIT, latin for "udført af D."

I nedre venstre hjørne står tilsvarende navnet: HENRY ANELAY.

Med kuverten fulgte den information, at kuverten var nr. 14 i en serie af karikaturkuverter udgivet af den kendte – og til dels berygtede – belgiske filatelist Jean Baptiste Moëns (1833-1908).

Det var alt, - og mit første forsøg på at finde yderligere information på nettet løb ud i sandet.

Men som så ofte handlede det mest om at finde det rigtige søgeord at starte med, og det var navnet Henry Anelay, der viste sig at være en engelsk maler og tegner, som levede 1817-1883. Det er stadig nødvendigt at forbinde nogle punkter, men i hovedtræk kan jeg stykke følgende historie sammen.

Elihu Burritt (1810-1879) var en amerikaner, der synes at have haft velhavende forældre. I hvert fald viede han sit liv til slaveriets afskaffelse, afholdsbevægelsen og verdensfreden. Præsident Lincoln sendte ham til Birmingham, England som amerikansk konsul.

Inspireret af Storbritanniens "Penny Postage" reform i 1840 og som en udløber af Burritts interesse for fred i verden fik han den ide, at Storbritannien yderligere burde indføre en verdensomspændende "Ocean Penny Postage" (dog på 3 d.). Burritt var også begejstret for illustrerede kuverter à la Mulready kuverterne, så hvad var mere naturligt, end at Burritt fik fremstillet propagandakuverter for sin ide. Der kendes et antal designs, hvoraf ingen er almindeligt forekommende i dag. Om kunstneren Henry Anelay gjorde det af begejstring for ideen eller mod passende betaling, ved jeg ikke, men han tegnede den viste kuvert. (Præcis hvornår har jeg ikke kunnet fastslå, men når jeg engang kommer til London og kan besøge biblioteket i RPSL, vil jeg søge efter bogen "Ocean Penny Postage" (2014) af David Duncan Turner.)

Burritts ide "Ocean Penny Postage" blev umiddelbart ikke realiseret, men de internationale posttakster faldt dog alligevel efterhånden drastisk.

I 1890 faldt det så Moëns ind at udgive en serie nytryk og karikaturkuverter, og han valgte at inkludere Henry Anelays visualisering af Burritts ide. I det mindste den kuvert som her er vist fik han Deraedemaker (ikke "Deraedemaeker") til at kopiere, - og det er altså sådan en kuvert, jeg har fået fat i. (Deraedemakers fornavn(e) har jeg ikke kunnet finde, men jeg kan se på nettet, at en nuværende slægt MOENS blandt sine forfædre tæller en Catherine Deraedemaker.)

Det beskrevne er for mig tilstrækkeligt. Kuverten er i mine øjne perfekt til indledningsplanchen til en ny traditionel opsætning af min samling Belgien, med fokus på den semi-klassiske periode til og med første verdenskrig. Den røde tråd er, hvordan "moderne tider" gennem den periode indfinder sig og spejles gennem Belgiens frimærker: Fra 1891 og udgivelsen af det første belgiske frimærke specielt til ekspresbreve (samtidig det første frimærke som viser den fransk/flamske sprogstrid) – frem til 1924 og den første blokudgave i anledning af en frimærkeudstilling.

Den viste kuvert skyldes en amerikansk ide, en engelsk kunstner og en belgisk filatelist. Den er således meget international og udgivet i 1890 lige før min samlings primære fokus. Tilknytningen til datidens stormagt, UK, den mest visionære og opstigende stormagt, USA, og mit landefokus, Belgien, er også optimal.

Samtidig illustrerer kuverten en moderne ide om en fælles global kommunikationsform, som viste sig ikke at kunne realiseres i sin egen tid, men som gradvis blev til virkelighed gennem UPU's globale integration på det postale område frem til 1.1.1922, på hvilket tidspunkt forbuddet mod at bruge særudgaver af frimærker på internationale forsendelser officielt bortfaldt.

Det er hvad en "Moëns karikaturkuvert" kan berette og illustrere.

Besøg KPK's Forlag
Spændende bøger til favorable priser
Se nærmere på kpk.dk under "Salg af bøger"

Svensk kurerpost i Danmark 1659

Af Asbjörn Kierkegaard

Krigen mellem Danmark og Sverige 1657-1660 betød, at der under lange perioder fandtes svenske tropper i Danmark. Breve fra den svenske hær i Danmark er sjældne. De fleste i hæren var analfabeter, mange var også lejesoldater og nogen offentlig feltpost fandtes ikke. På samlerhænder findes et fåtal breve. De er alle kurerbreve, skrevet i tjenesten af høje officerer eller af den svenske konge. Her præsenteres to sådanne breve, begge forfattet og signeret af den svenske konge Karl 10. Gustav.

Historisk resume.
Torstenson-krigen mellem Danmark og Sverige 1643-1645 afsluttedes med freden i Brömsebro 1645. Freden betød, at Danmark tabte Gotland, Øsel, Jemtland og Herjedalen til Sverige, som også fik landskabet Halland i 30 år. Danmark ønskede revanche for nederlaget, og 1656 begyndte forberedelserne til en ny krig. Da havde både Danmark og Sverige fået nye konger. 1657 erklærede Frederik 3. Sverige og Karl 10. Gustav krig. Det blev en ny fiasko. Karl 10. Gustav stod i Polen med sin hær, men forlod den med en hærafdeling og gik op gennem Holsten og indtog hele Jylland. Den nye stærke fæstning Frederiksodde (Fredericia) faldt 24. oktober. Det blev isvinter og bælterne frøs til. Karl 10. Gustav gik over Lillebælt 30. januar 1658, passerede bæltet mellem Langeland og Lolland 6. februar, og 13. februar stod han i Køge. Danmark var lammet af panik og ved fredstraktaten i Roskilde 26. februar 1658 afstod Frederik 3. bl.a. Skåne, Halland og Blekinge til Sverige.

Karl 10. Gustav fortrød fredsaftalen. Han ønskede inddrage hele Danmark-Norge i Sverige gennem en ny hurtig krig og landede uventet med sin hær i Korsør den 8. august 1658. 11. august etablerede han belejringen af København og artilleribeskydningen kunne begyndte 27. august. En hollandsk undsættelse flåde nåede København 29. oktober. Den svenske belejring var dermed i praksis brudt, og de svenske styrker trak sig tilbage til Brønshøj, hvor de etablerede en befæstet lejr. Stormen på København kom natten mellem 10. og 11. februar 1659. Den blev blodig og mislykket. Svenskerne havde mere held i Helsingør. Kronborg belejredes 16. august og overgav sig den 6. september 1658.

Freden i København 17.maj 1660 mildnede konsekvenserne af Roskilde-freden 2 år tidligere, men Skåne, Halland og Blekinge forblev en del af Sverige.

Karl 10. Gustav fødtes 1622 og blev Sveriges konge 1654. Under sin regeringsperiode levede han størstedelen af tiden sammen med sin hær i Polen, i Tyskland og i Danmark. Han elskede krigen højere, end han elskede sit land. Han var rastløs, utålmodig, til tider kolerisk. Han tog store chancer og risikoer, og den almægtige var ham gunstig, i alt fald frem til 1659, hvor han blev mere og mere urealistisk i sine vurderinger og forehavender. Han var da også i høj grad præget af for megen mad og for megen alkohol. Han døde af lungebetændelse i Göteborg 1660, 37 år gammel.

Kurerpost.
1657-1660 var den svenske postforbindelse gennem Danmark til Tyskland afbrudt, og der fandtes heller ikke nogen organiseret postforbindelse mellem de to lande. Hvis man ville sende et brev fra Danmark til Sverige, måtte man selv organisere transporten.

Man anvendte en kurer, som befordrede brevet mellem afsender og modtager, eller brevet sendtes som en stafet fra kurer til kurer frem til modtageren. På kontinentet havde Sverige ført krig i mange år, og der havde man etablerede postforbindelser og postkontor til befordring af breve mellem Sverige og hæren i Tyskland. Brevene sendtes med kurer direkte til modtageren i Sverige, eller de afleveredes til det almindelige postvæsen i Sverige for videretransport til modtageren. Krigen mod Danmark var kortvarig, og et tilsvarende forbindelsessystem blev ikke etableret mellem Danmark og Sverige, men den svenske hær kunne ikke undvære kontakten med hjemlandet, så der fandtes militære kurerer.

Førfilatelistiske svenske breve, som er blevet bragt med landets almindelige postvæsen, er karterede. Karteringsnummeret blev skrevet på brevets forside i øverste højre hjørne. Kurerbrev er ikke udbragt med postvæsenet og har derfor ikke noget karteringsnummer. De har heller ikke andre postale påtegninger.

De to viste breve er typiske for svenske militære kurerbreve fra 1600-talet. Brevene blev skrevet i kursiv gotisk stil. Stilen var præget af cirkler, halvcirkler og "elefantsnabelsving". 1600-tallets brevskrivere kunne ikke lide tomme felter på papiret, som derfor ofte fyldtes med sirater, cirkler, mæander og andre dekorationer. I modsætning til dette var brevene litterært ofte lidt fattige og karrige i sin form. De indeholdt oftest også en religiøs tone.

Skriverne udviklede ofte meget personlige stilarter med egne flotte sving og en personlig variation af bogstavernes form. I 1600-tallet fandtes ingen retskrivningsordbog. Man forsøgte at stave ordene som alle andre, men der kom en del personlige variationer. Regler for brugen af store og små bogstaver i teksten manglede også. Disse forhold fremgår også tydeligt af de to viste breve, som er skrevet af to forskellige skrivere. 1600-tals breve er svære at læse, og det er ikke altid muligt med sikkerhed at afgøre de korrekte bogstaver.

fälltlägret Brönsshöij im 16 Januarij Anno 1659.

Det første brev (Fig 1) er dateret i den svenske militærlejr i Brønshøj 16. januar 1659 og sendt med kurer til Carl Siöblad i Skåne.

Till oss Elskelig, wår Troo tiä;
nare och Öfwerstlöntment aff
Artolleriet, Eder och wällb:
Carl Siöbladh
Nådeligen

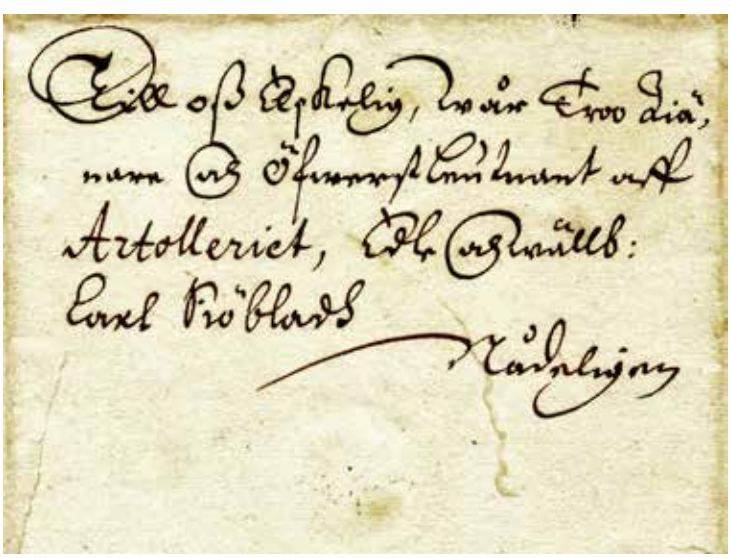

Figur 1.

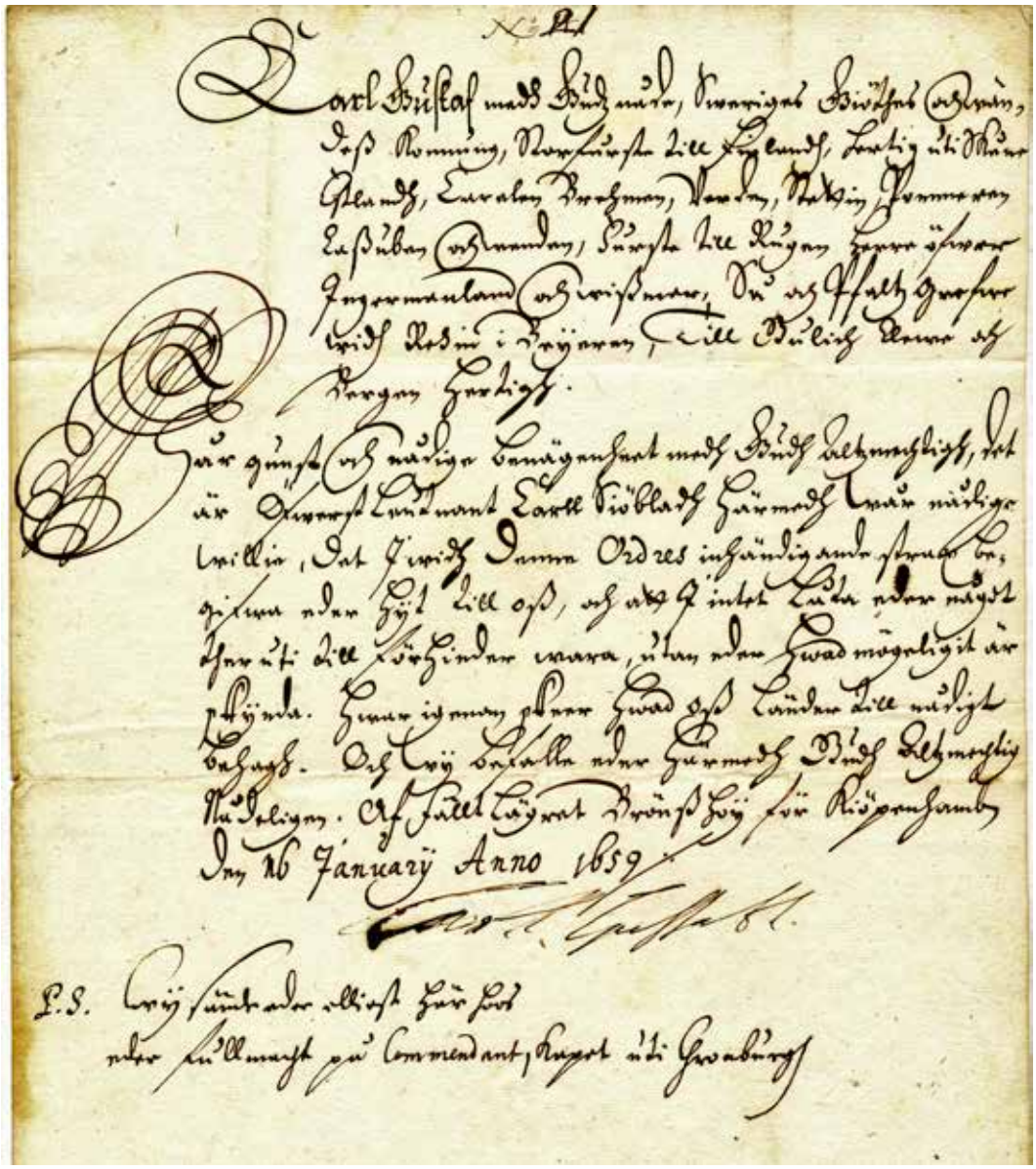

Figur 2.

Carl Siöblad (1611-1696) var højst-befalende ved artilleriet i Skåne. 1660 blev han forfremmet til major og blev også Sveriges kommandant på Kronborg. I brevet (Fig 2) får han ordre til at tilslutte sig den svenske belejringsstyrke foran København. Karl Gustav havde behov for at koncentrere alle sine styrker inden den planlagte storm på København 11. februar. I 1600-tallet havde adelspersoner store egoer. Formalia, ceremonier, etikette og status var af meget stor betydning. Kongen bruger også næsten den halve tekst til at påminde modtageren om alle sine titler:

Carl Gustaf medh Gudz nåde, Sweriges Giöthes och wändess Konuning, Storfurste till Finlandh, Hertig uti Skåne Estlandh, Karelen Brehmen, Wenden, Stettin, Pommeren
Kassuben och verden, Furste till Rugen Herre öfwer Ingermanland och wissmar, Så och Pfaltz Grefwe widh Rehin i Beijeren, Till Gulich Clewe och Bergen Hertigh.

Wår gunst och nådige Benägenheet medh Gudh Altzmechdigh, det är Öfwerstlöntment Carll Siöbladh härmedh wår nådige willie, det I widh denne Ordres inhändigande strax be,, gifwer eder hijt till oss, och att I intet låter eder något ther uti till förhinder wara, utan eder hwad mögeligist är skynda Hwar ig (?) skeer hwad oss länder til nådigt
Behagh. Och wij befalle eder härmedh Gudh Altzmechtig Nådeligen. Af fälltlägret Brönsshöij för Kiöpenhambn Im 16 Januarij Anno 1659.
Carl Gustaff.

P.S. Wij sänt Eder elliest här (?) eder fullmagt på Commendant, (?) uti Chronburgh

Figur 3.

Croneborgh den 7 Maij Ao 1659.
Det andet brev (Fig 3) er dateret på Kronborg slot den 7. maj 1659 og sendt til Daniel Bengtsson Uttermark i Linköping.

Till oss Elskeligh wår Tro Tienare
och Hoppman öfwer Lijfoedinget
Edle och Wällbördigo Daniel
Bengtson Uttermarck
Nådeligen
a
Lijkiöpingh

I øverste højre hjørne af brevet står tallet 1. Det vil sige brevet er karteret og er således blevet transporteret med Sveriges postvæsen. Brevet er fragtet med kurer fra Kronborg til Sverige og i Sverige afleveret på et postkontor til videre transport til Linköping. Daniel Bengtsson (1611-1696), adlet Uttermark, var kongens bogholder i Linköping. I brevet (Fig 4) instruerer kongen sin bogholder om, at han skal give rimeligt med rejsepenge til Gustaf Carlson:

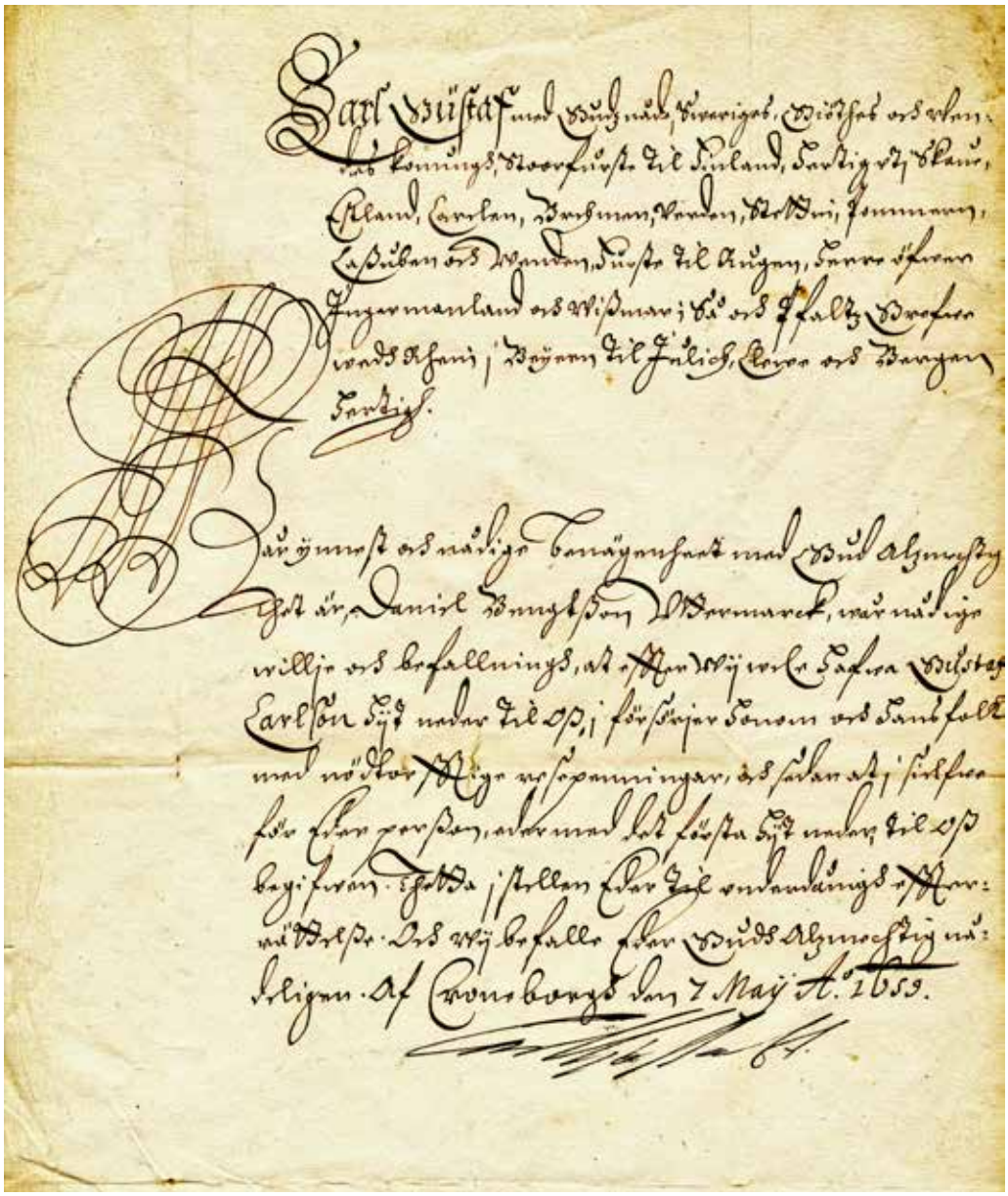

Figur 4.

Besøg KPK's Forlag

Spændende bøger til favorable priser

Se nærmere på kpk.dk under "Salg af bøger"

Carl Gustaf med Gudz nåde, Sweriges, Giöthes och Wen:des konungh, Stoorfurste til Finland, Hertig yti Skåne, Estland, Carelen, Brehmen, Verden, Stettin, Pommern, Cassuben och Wenden, Furste til Rugen, Herre öfwer Ingermanland och Wissmar i så och Pfaltz Grefwe wedh Rhein i Beijern til Julich, Clewe och Bergen hertigh.

Wår ynnest och nådige benägenheet med Gud alzmechtig Thet är Daniel Bengtsson Uttermarck, wår nådige willje och befallningh, at etter Wijwele hafwa Gustaf Carlson hijt neder til oss, i försörjer honom och hans folk med nödtorftige resepenningar, och sedan att i sielfwe för Eder persson, eder med det första hijt neder, til oss begifwer. Thetta i steller Eder til underdånigh efter: rättelsse. Och wij befalle Eder Gudh Alzmechtig nå: deligen. Af Croneborgh den 7 Maij Ao 1659. Carl Gustaff.

Karl 10. Gustav havde flere udenomsægteskabelige børn. Den ældste søn var Gustaf Carlson (1647-1708). Han var blevet opfostret af biskoppen i Linköping siden 1656, og nu var tiden kommet, hvor han som andre unge adelsmænd skulle foretage en uddannelsesrejse i Europa. Det var vigtigt med mange tjenere og kostbar udrustning, så man kunde rejse standsmæssigt og duperer omgivelserne, hvor man kom frem. Brevet kan derfor betragtes som et privatbrev lige så vel som et tjenestebrev. Distinktionen er dog diskutabel, for i 1659 var staten og statens interesser intimt sammenblandet med kongen og kongens interesser.

Kilder:

1.
Englund, Peter. Den oövervinnerlige. Atlantis, Stockholm. 2000.
2.
Nilebrant, Stig. Svenska brev. Förfilateli från 1660-talet till 1855. Forum, Stockholm. 1974.
3.
Heurgren, Paul Gerhard. Svensk militärpost i krig och fred från 1600-talet fram till andra världskriget. Kungl. Generalpoststyrelsen, Stockholm. 1961.

Om hvad der også står i Officielle Meddelelser

Af Niels Kristian Hansen

Jeg er for tiden i gang med at gennemgå Officielle Meddelelser fra 1918 i forbindelse med mit eksponat om 27 øres provisorierne. I den forbindelse kommer man også til at læse de øvrige beskeder mm., som giver et meget levende billede af forholdene på det pågældende tidspunkt.

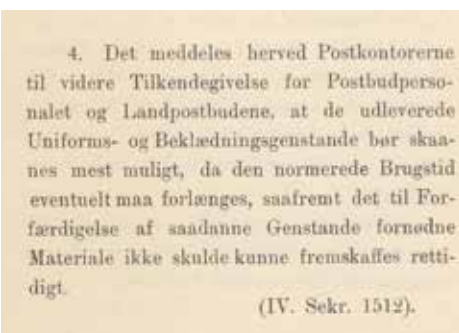
4. Det meddeles herved Postkontorerne til videre Tilkendegivelse for Postbudpersonalet og Landpostbudene, at de udleverede Uniforms- og Beklædningsgenstande bør skaanes mest muligt, da den normerede Brugstid eventuelt maa forlænges, saafremt det til Forfærdigelse af saadanne Genstande fornødne Materiale ikke skulde kunne fremskaffes rettidigt.

(IV. Sekr. 1512).

Dette er her illustreret med et udklip fra Officielle Meddelelser nr. 32 fra den 6. juli 1918 med en opfordring om at skåne Uniforms- og Beklædningsgenstande, så brugstiden kan forlænges, da man ikke er sikker på, at man kan fremskaffe materialer.

Dette er blot en opfordring til at dykke ned i dette kildemateriale, som udover viden om ens samleområder også giver mange interessante små fortællinger om dets samtid.

Om videregående breve

Af Kurt Hansen

I det ældre brevmateriale fra begyndelsen af 1850´erne kan man finde breve, hvor der er i øverste venstre hjørne er skrevet navnet på en by eller brevsamlingssted. Der er typisk tale om kassebreve og meget ofte skibskassebreve, som ved ankomsten til det overordnede postkontor, blev forsynet med navnet på vedkommende by eller brevsamlingssted. Det er for disse breve et særkende, at de ikke var bestemt til en adresse i det overordnede postkontors distrikt; men skulle videresendes.

Det var derfor hensigtsmæssigt på disse videregående breve at notere, hvorfra de kom. idet man i den ældre tid skulle notere på kartet, hvorfra en forsendelse kom, og efter at der i 1862 kom bestemmelser om returnering af breve, var det nødvendigt af hensyn til en eventuel returnering. Det har ikke været muligt at finde cirkulærer eller andre postale bestemmelser herom.

Det er påfaldende, at alle breve før 1864, som er påført navnet på et brevsamlingsdistrikt, er ankommet til København. Men det viser blot, at postvæsnet i København - som på så mange andre områder - var længere fremme end postvæsnet i det øvrige land.

Når brevene indkom til København fra brevsamlingsstederne, blev de afstemplet med et kassetømningsstempel, og det uanset om de indkom i en skibsbrevkasse eller i en posttaske, man kan således ikke udlede af poststemplet, om et brev er sendt med skib eller sendt over land.

Efter 1864 kendes der sådanne videregående breve, som er ankommet som kassebreve til postkontorer i provinsbyer, og det er forfatterens opfattelse, at det er postinspektørerne, der på deres rejser rundt i landet, har instrueret postkontorerne om, hvorledes disse skulle behandle disse videregående breve, som ankom som kassebreve og meget ofte som skibskassebreve.

Der blev gennem årene udsendt flere "Veiledning for Brevsamlere", første gang i 1852. I vejledningen er det bestemt, at brevsamleren skulle indføre den afgående post i en kontrabog, og at de videregående breve, d.v.s. breve, der var bestemt til en adresse udover ankomstpostkontorets distrikt, skulle anføres i en særlig rubrik.

Derimod var der ingen bestemmelse om, at brevsamleren skulle anføre brevsamlingsstedets navn på de afgående breve, heller ikke på de videregående breve. Det kan heller ikke af andre kilder udledes, at en brevsamler havde pligt til at påføre brevsamlingsstedets navn. Det må derfor antages, at disse påskrifter i 1850´erne er sket på det postkontor, som modtog posten fra brevsamlingsstedet til videre befordring.

Besøg KPK's bibliotek

Her kan du finde den litteratur
du går og leder efter!

Biblioteket er åbent 17:30-18:30
inden hvert onsdagsmøde.

Farvergade 27, Opg. D., St.
1463 København K

Kontakt evt. Bibliotekar
Peter Kr. H. Bech,

tlf. 40 12 18 74

Figur 1:Brev sendt 26. august 1852 fra Vedbæk til Ringsted via København (kassetømningsstempel - kompasstempel). Påskrevet "Wedbek

Figur 2: Brev sendt 24. juli 1853 fra Rungsted (påskrevet) til Kalundborg via København (kassetømningsstempel - kompasstempel)

Figur 3: Brev sendt 4. oktober 1853 fra Humlebæk til Rønnede via København (kassetømningsstempel - kompasstempel). Brevet er postbehandlet i Humlebæk, idet frimærket er annulleret med nummerstempel 166, som var tildelt Humlebæk. Efter annullering af frimærket har brevsamleren antagelig lagt brevet i posttasken eller i skibsbrevkassen.

For de brevsamlingssteder, der var beliggende ved kysten, og hvor posten derfor kunne sendes dels over land, dels med dampskib, kan det som ovenfor nævnt vanskeligt afgøres, hvorledes et brev er forsendt; men alle de i figur 1, 2 og 3 viste forsendelser er sendt i dampskibssæsonen, og da det – så vidt det kan ses – ikke var en pligt for brevsamleren at påføre brevsamlingsstedets navn, er dette antageligt sket i København. For de 3 ovennævnte breve gælder dog, at behovet for at vide, hvorfra et brev kom, er det samme, hvad enten et brev er sendt i en skibsbrevkasse eller i en posttaske sendt over land.

Udover ovennævnte breve, som er afbilledet, har forfatteren kendskab til videregående breve, som er indgået til København fra henholdsvis Fredericia i år 1855 og Rønne i år 1854

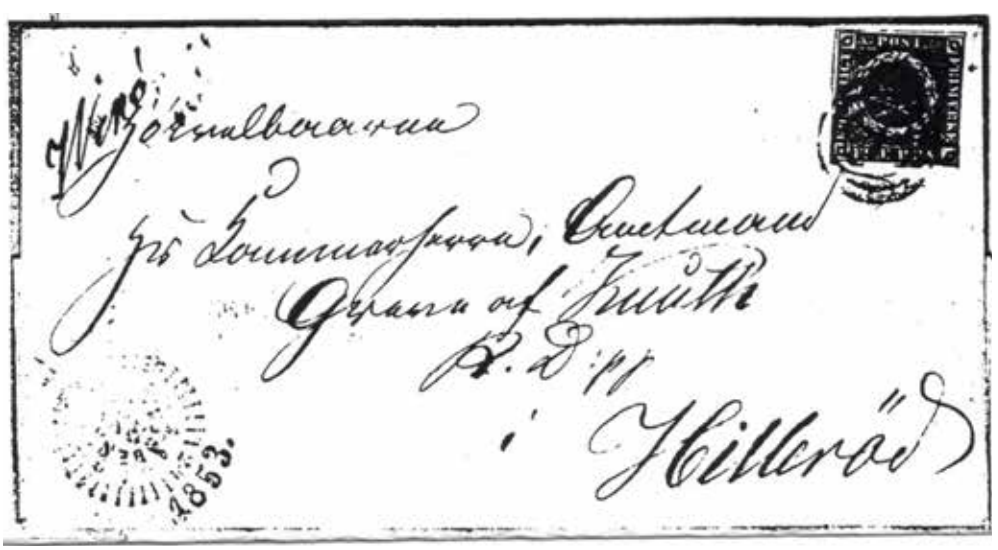

Figur 4: Brev fra Veksø fra året 1853 via København til Hillerød. Kassetømningsstempel - kompasstempel i København. Påskrevet "Wexø".

Figur 5: Brev sendt 27. maj 1856 fra Helsingør via København til Lübeck. Påskrevet "Helsingør". (kassetømningsstempel - kompasstempel)

Figur 6: Brev sendt 21. oktober 1856 fra Malmø via København (kassetømningsstempel - kompasstempel) til Helsingør. Ved ankomsten til København påskrives afsendelsesstedet" Malmø", blandt andet også for at forklare portoen 8 skilling overfor modtageren, idet afsenderen ikke fremgik af brevets ydre.

Figur 7: Brev sendt fra Gøteborg via København (kassetømningsstempel – kompasstempel med dato 22. august 1856) til Randers. Ved ankomsten til København påskrives afsendelsesstedet "Gothenborg", blandt andet også for at forklare portoen 16 skilling overfor modtageren, da afsenderen ikke fremgik af brevets ydre.

Figur 8: Brev sendt 11. august 1857 fra Nykøbing F. via København (kassetømningsstempel - kompasstempel) til Flensborg. Påskrevet "Nykbg".

Figur 9: Brev ca. 1860 fra Randers via København til oprindeligt Hørsholm (senere videresendt til København). Påskrevet "Randers". På bagsiden ankomststempel "København" med små bogstaver K og B, hvilket stempel blev brugt på ankommende skibspost.

Figur 10: Brev sendt 21. august 1860 fra Aalborg via København til Flensborg. Påskrevet "Aalborg". Stemplet på forsiden "København K B"

Figur 11: Brev 17. juni 1867 fra Lübeck via København til Malmø. Påskrevet "Lübeck". På bagsiden ankomststempel "Kjøbenhavn" med små bogstaver K og B, som blev brugt på ankommende skibspost.

Først fra begyndelsen af 1860´erne kan der findes videregående breve med påskrift af et bynavn, som er postbehandlet første gang af et postkontor i provinsen, og det er forfatterens opfattelse, at det er postinspektørerne, der på deres rejser rundt i landet, har instrueret postkontorene om, hvorledes disse skulle behandle de videregående breve. I figur 12 13 og 14 vises sådanne breve.

Figur 12: Brev sendt fra Kiel via Korsør til Randers. Postbehandlet i Korsør 8/12 1864, idet brevet er ankommet i en skibsbrevkasse. Påtegnet "F Kiel", (Fra Kurt Rasmussens Skibspostsamling)

Figur 13: Brev fra Helsingborg via Helsingør til København. Postbehandlet i Helsingør 18/7 1865 og påskrevet "Hsborg", idet brevet er ankommet til Helsingør i en skibsbrevkasse.
(Fra Henrik Eis´ samling "Blækannulleringer og håndskrevne bynavne")

Figur 14: Udateret brev sendt fra Tunø til Aarhus. Befordret med Korsørruterne (dampskibs-ekspedition nr. 7) Påskrevet "Thunø". Tunø brevsamlingssted blev oprettet 15. august 1865. Det kan ikke afgøres om, det er brevsamleren på Tunø eller dampskibspostekspeditionen, det har skrevet Thunø" i øverste venstre hjørne.

I årene 1865 – 1870 har forfatteren desuden kendskab til videregående breve via hhv. Nykøbing og Korsør dampskibsruter, men med nogle utydelige påtegninger, som evt. kunne være "fra Lübeck"

Generalforsamling den 22. marts 2017

Referat af Kjøbenhavns Philatelist Klubs 130. generalforsamling den 22. marts 2017 kl. 19.30.

Generalforsamlingen blev afholdt i Hjørnestuen i Vartov, Farvegade 27, og på hvilken adresse også klubbens lokaler, bibliotek og arkiv findes.

KPK's formand, Lars Peter Svendsen, åbnede generalforsamlingen med at byde velkommen til de 23 fremmødte medlemmer, og udtrykte samtidigt håbet om at får en god og konstruktiv generalforsamling.

Formanden oplæste herefter navnene på de 9 medlemmer, der i årets løb var afgået ved døden, hvorefter forsamlingen stående mindedes de afdøde.

Agendaen er i henhold til Klubbens vedtægter:

1. Valg af dirigent.
Formanden foreslog Heino Jørgensen som dirigent, hvilket generalforsamlingen godkendte med applaus. Heino Jørgensen takkede for valget, hvorefter hans konstaterede, at generalforsamlingen var lovligt indvarslet iht. Klubbens vedtægter og dermed, at generalforsamlingen var beslutnings-dygtig.

Dirigenten gav herefter ordet til klubbens formand.

2. Beretning om det forløbne år.
Formanden henviste til den skriftlige beretning, som er publiceret i NFT. Herefter kommenterede han mange af de vitale begivenheder i 2016.

Formanden fokuserede her på følgende
- En af KPK´s og verdens største filatelister – Knud Mohr – forlod os alle den 31.7.2016.

Vores dirigent Heino Jørgensen styrede forsamlingen sikkert gennem generalforsamlingen

Formanden minde ham, samt mange af hans gerninger og ansvarsfulde poster i filateliens tjeneste.

- Klubudstilling KPK129 blev afholdt med succes i forbindelse med KPK´s fødselsdag i november 2016. Udstilling og tilhørende aktiviteter blev afholdt i ét lokale denne gang under god og positiv stemning. Bestyrelsen har besluttet at ikke afholde klubudstilling 2017 pga. andre konkurrende aktiviteter, herunder Nordia i Vejle

- Byttedag blev afholdt i januar 2017 med noget færre antal af deltagere end i 2016.

- Formanden udtalte en stort tak til alle frivillige, som hjælper til at afvikle klubbens aktiviteter.

- KPK´s klubaftener har et svagt faldene deltagerantal på trods af nye aktiviteter og tiltag som temaaftener. Bestyrelsen vil fortsat fokusere på dette under 2017 i håb om flere mødende medlemmer.

- KPK besøgte i 2016 Odense Frimærkeklub. Der var 8 medlemmer som deltog i turen til Odense. Det var et spændende og godt arrangement, hvor der var mulighed for at møde nogle provinsmedlemmer. Bestyrelsen vil fortsætte med denne type af aktiviteter for at holde kontakten til provinsmedlemmerne. I 2017 vil KPK afholde en form for klubaktivitet i forbindelse med Nordia i Vejle.

- Den tofarvede studiegruppe har succes med stigende antal deltagere til aftenmøde og med hele 47 deltagere til det årlige seminar. Der er så mange deltagere i de månedlige møder at det kniber med pladsen i Knud Mohr's studielokale.

- Formanden opfordrede medlemmerne til at etablere andre studiegrupper eller lignende. Klubbens faste lokaler kan frit disponeres til dette.

- Det er nedsat en arbejdsgruppe for at sikre at Vagn Jensens stempelregistratur, som KPK ejer, bliver opdateret løbende og derved forbliver en vigtig database for filatelister.

- KPK´s medlemstal er faldende, hvilket er det samme som for forbundet.

- Bestyrelsen vil under 2017 afholde et bestyrelsesseminar med fokus på klubbens fremtid og udfordringer.

- KPK har dog fortsat en god økonomi og formuen er intakt.

- Formanden afsluttede sin beretning med at takke bestyrelsen for et godt samarbejde samt Jørgen Puck for hans indsat under 9 år som klubbens kasser.

Dirigenten spurgte herefter om der kommentarer til formandens beretning.

Helge Nehm bad om ordet, og fremførte en kritik mod, at klubben ikke sørgende for gruppebillet i forbindelse med besøget til Odense. Helge Nehm syntes det var alt for dyrt at rejse til Odense og tilbage. Formanden svarede med, at antallet deltager fra København var alt for lavt for at kunne rejse som gruppe og at de fleste brugte Rejsekort fra deres hjemby til en rimelig pris for rejsen. Jan Læby supplerede med at en pensionistbillet var billigere end en gruppebillet.

Beretningen blev taget til efterretning med applaus.

3. Årsregnskab og status med påtegning af revisorerne.

KPKs kasserer Jørgen Puck henviste til det udsendte regnskab, der kun havde positive påtegninger fra såvel ekstern som intern revisor. Jørgen Puck gennemgik derefter kort enkelte poster i regnskabet.

Formanden supplerede regnskabstallene med, at der efter regnskabs- og budgetudarbejdelsen var varslet større prisstigninger til lokaleleje i forbindelse med klubaftener og arrangementer som byttedage og udstilling. Huslejen inklusive leje af lokale til klubbens onsdagsmøder er allerede en stor post. Formanden oplyste, at bestyrelsen have haft indledende møde med Vartov og ville forhandle

med Vartov om at finde muligheder for at begrænse stigningen i lejeomkostninger og måske endog reduceret den samlede husleje.

Regnskabet blev enstemmigt godkendt af de fremmødte.

4. Behandling af forslag stillet af bestyrelsen og rettidigt indkomne forslag fra medlemmer.
Der er ikke indkommet forslag fra bestyrelsen eller medlemmer.

5. Fastsættelse af medlemskontingent for det kommende år.
Jørgen Puck foreslog, at kontingentet til KPK for år 2018 stiger med 10 kr. Hertil kommer stigning til forbundskontingent for A-medlemmer med 25 kr.

Forslaget blev enstemmigt vedtaget ved en håndsoprækning.

6. Valg af bestyrelsesmedlemmer jfr.§ 19.
(a) Valg af kasserer. Jørgen Puck afgik som kasser. Bestyrelsen foreslog Erland Hansen som ny kasserer. Erland Hansen, som allerede er bestyrelsesmedlem blev valgt for en 3 års periode med applaus. Erland Hansen takkede for valget

(b) Valg af bestyrelsesmedlem. Rodian Sahlgren var villig til genvalg, og blev genvalgt for en 3 års periode med applaus. Rodian Sahlgren takkede for valget.

(c) Valg af bestyrelsesmedlem. Bestyrelsen foreslår Thomas de Voss som nyt bestyrelsesmedlem. Thomas præsenterede sig selv og sine filatelistiske interesser, og blev valgt for en 3 års periode med applaus. Thomas de Voss takkede for valget.
Formanden takkede den afgående kasserer for 9 års godt kassererarbejde og overrakte en lille Georg Jensen skål til Jørgen Puck, som minde om de mange år i bestyrelsen.
Intern revisor Viggo Lauritsen kom med et længere indlæg om fremragende samarbejde med Jørgen Puck og udtrykte stor tilfredshed med det kassererarbejde, der havde været udført.
Dirigente takkede også Jørgen Puck og overrakte ham en antik Kinesisk lykkemønt.

7. Valg af Ekstern revisor.
Bestyrelsen foreslog genvalg af Stats aut. Revisor Henrik Bojer, og hvilket blev vedtaget med applaus. Valgperioden er for et år.

8. Valg af revisor suppleant jfr. §19.
Bestyrelsen har foreslog genvalg af Finn Jürgens; som er villig til genvalg. Finn Jürgens blev valgt for en 3 års periode med applaus.

9 Eventuelt.
Niels Kristian Hansen, redaktør for NFT, takkede for støtten til bladet. Niels Kristian, der er formand for Danmarks Filatelist Forbund foreslog at KPK sammen med forbundet etablerede noget i fællesskab for at fastholde mindet om Knud Mohr, eksempelvis en Knud Mohr medalje i én eller anden form.

Jan Læby supplerede dette med forslag om, at medaljen kunde være et Vandrerpris ved udstillinger.

Formanden syntes, at det var en god idé at mindes Knus Mohr, og vil tage dette op ved en kommende drøftelse med forbundsformanden.

Helge Nehm var skuffet over fortæringen. Han havde ventet mere end vin og chips, samt kaffe og småkager. Han havde forventet at klubben gav middag ved generalforsamlingen.

Formanden svarede at bespisning kunne være en mulighed, men at det ville kræve deltagerbetaling ved generalforsamlingen, hvilket måske ikke var hensigtsmæssigt.

Herefter takkede Dirigenten den samlede bestyrelse for arbejdet under det forgangne år, og konstaterede at Generalforsamlingen er afsluttet.

Peter Wittsten
Klubsekretær og Referent
Godkendt Heino Jørgensen

Jørgen Puck modtager en gave som tak for sin store indsats som kasserer. Foto Peter Bech

Endnu en vellykket byttedag

Vores byttedag i januar blev endnu engang en succes. Udover byttebordene var JF Stamps repræsenteret.

Der var endvidere cafe mm. Jeg tror, at alle, som kom, havde en god og hyggelig dag, hvor mange også fik noget nyt med hjem til samlingen. På gensyn til næste år!

Foto stillet til rådighed af Peter Bech

Der blev hygget og snakket - Her Jan Læby og Holger Vilstrup

KPK Information

Mødeprogram

NB: Møderne finder sted i klublokalet "**Hjørnestuen**" – VARTOV, Farvergade 27, 1463 København K. **Møderne starter kl. 19.00**. Evt. foredrag kl. 19:30.

11. juni 2017
Sommermøde på Dyrehavsbakken
Vi mødes i Bondestuen kl 12:00.
Nærmere program vil fremgå af hjemmesiden og NFT. Tilmelding til Rodian Sahlgren på telefon 4373 1209 eller email: rodian@ishoejby.dk

16. august 2017
Velkommen til en ny sæson – fortæl om et par – maks 2 - af dine bedste objekter.
Aftenens vært: Jørgen Jørgensen

23. august 2017
Det bliver moderne tider – Belgien til 1924
v/Morten Lindtrup
Aftenens vært: Rodian

30. august 2017
Keld Kluge øser beredvilligt af sin store viden om: Papirtyper, Vandmærker og Trykteknikker.
Aftenens vært: Rodian

6. september 2017
Program følger

13. september 2017
Program følger

20. september 2017
KPK auktion v/ Sv Åge Marcher
– Stedet hvor medlemmerne kan finde netop de objekter de har søgt længe.
Aftenens vært: Erland Hansen

27. september 2017
Vi besøger vor venskabsklub i Malmø

4. oktober 2017
Suezkanalens betydning for post til og fra Fjernøsten
v/ Jørgen Jørgensen
Aftenens vært: Jørgen Jørgensen

11. oktober 2017
KPK auktion v/Sv Åge Marcher
– Stedet hvor medlemmerne kan finde netop de objekter de har søgt længe.
Aftenens vært: Erland Hansen

22. oktober 2017
KPK's fødselsdag

6. december 2017
Julebanko

Vores nye bestyrelsesmedlem Thomas de Voss og vores nye kasserer Erland Hansen. Foto Peter Bech

Den tofarvede studiegruppe

Mødedatoerne for efteråret 2017 er:
Onsdag den 18. januar
Efterbehandling af Seminar 2017 og udveksling af materiale og informationer.

Torsdag den 31. august

Torsdag den 28. september

Torsdag den 26. oktober

Torsdag den 23. november

Vi mødes klokken 18.30 i KPK's studielokale, se www.kpk.dk.

Ved møderne vil en på forhånd udpeget deltager delagtiggøre os i et aspekt eller en niche i sin samling af de tofarvede.

Overordnet emne ved møderne i efteråret er brug af takningsnøgle for KI og KII.
Ved hvert møde indgår vejledning, øvelser og/ eller korte foredrag.

Til alle møder kan (faktisk mener vi bør) du medbringe mærker, som du gerne vil vise andre, eller som du gerne vil have kommentarer til (trykbestemmelse, placering m.m.).

Er du interesseret i at høre mere om arbejdet i Den Tofarvede Studiegruppe kan du kontakte en af nedenstående personer:

Henrik Stilling Tlf 61 35 57 50
E-mail: henrikstilling@post.cybercity.dk
Claus Hedegaard Tlf 47 72 32 00
E-mail: clh@tdcadsl.dk
Max Madsen Tlf 49 13 45 17
E-mail: maxma@mail.dk
Niels Hjersing Tlf 29 80 36 21
E-mail: hjerdals@mail.tele.dk
Se endvidere www.tofarvet.dk

Studiegruppe, våbentype
På *www.vaabentypen.dk,* vor hjemmeside, er bl.a. offentliggjort Henning Nielsens artikler m.m. om 20 øre våbentype og Bent Keith Hansens artikler m.m. om 10 øre våbentype; herunder en korrigeret artikel til 3. serie publiceret i NFT 2/2012. Der er desuden offentliggjort meget omfattende materiale fra ikke-medlemmer. I det kommende år forventes offentliggjort 1–2 artikler om våbentypemærkerne.

I øjeblikket arbejder to medlemmer af gruppen med 5 øren, og tre medlemmer af gruppen med 15 øren. Begge områder er vanskelige, men det går fremad. Vi mener nu at have samlet så godt som al tilgængelig litteratur om våbentypen på hjemmesiden.

Der er oprettet et forum, hvor samlere kan stille spørgsmål og indsende scanninger af objekter, de er i tvivl om. Vi er i øjeblikket 14 medlemmer, men vil gerne være flere. En forudsætning for at blive medlem af gruppen er, at man har adgang til nettet, da al vor kommunikation foregår pr. e-post. Det er gratis at være medlem, og det er ikke nødvendigt at deltage aktivt i gruppens arbejde.

Interesserede kan henvende sig til:
Stephen Grøn Tlf 42425891
E-post: steph.zeze@gmail.com

KPK's sekretariat
Farvergade 27, Opg. D., St. / 1463 København K. / Tel. 49224320 / kpk@kpk.dk

KPK's bibliotek
Bibliotekar Peter Kr. H. Bech, tlf 40 12 18 74
Biblioteket er åbent 17:30-18:30 inden hvert møde.

Optagelse af nye KPK-medlemmer
Medlemmer af KPK kan deltage i klubmøderne, købe og sælge på klubbens auktioner. Anmodning om optagelse som nyt medlem af KPK kan ske til:

KPK, Farvergade 27, Opg. D., St. 1463 København K, - eller gennem KPKs hjemmeside. Abonnement på NFT (og DFT for A-medlemmer) er inkluderet i medlemskontingentet. Ved indmeldelse efter 1. juli betales kun et halvt års kontingent.

Kontingent for 2017

Medlemsskab	KPK	DFF	i alt
A-medlemmer	430 kr	335 kr	765kr
B-medlemmer	430 kr	-	430 kr
A-pensionister	385 kr	335 kr	720 kr
B-pensionister	385 kr	-	385 kr
Udlands-medl.	520 kr	-	520 kr
Udlands-pens.	475 kr	-	475 kr

B-medlemsskab er kun for medlemmer, som er A-medlem i en anden klub tilknyttet DFF.

Medlemmer, der overgår til status som folke- eller førtidspensionist, må selv meddele dette til kassereren senest 1. november.

Dødsfald

Michael Arno Christensen, Hillerød
Per Bistrup, Ballerup.

"Århundredets Filatelist" G. A. Hagemann

Af Leif Ørndorf

G. A. Hagemanns barnebarn, Birgitte Bergengren: "Jeg husker som barn, at Hagemann altid var sød, glad og venlig overfor børnebørnene. Derimod havde han et mere anstrengt forhold til sine børn, især til Gustav".

9. Bjersjöholm 2. del

Efter at være flyttet endeligt til Bjersjöholm i 1922 boede familien i begyndelsen i forpagterboligen. Selve slottet var ikke egnet til beboelse i den kolde årstid. Der var ganske vist store porcelænskaminer og et lille centralvarmeanlæg, der gav varme til badeværelserne, men alt i alt var det for besværligt at fylde brænde på de mange kaminer dag ud og dag ind.

Allerede efter et år begyndte de at tænke på at flytte op på slottet. Skattemyndighederne lovede forlods, at de ville stille sig meget velvillige og beregne en lav skatte leje. Beslutningen blev taget og moderniseringen af slottet blev påbegyndt. Det vigtigste, centralvarme og vandspørgsmålet blev straks sat i værk. Moderniseringen strakte sig over flere år. Hvert år blev et eller to værelser istandgjort med parketgulve og blev nymalede eller tapetserede. Sammen med de gamle møbler som allerede fandtes, og deres egne, fik de efterhånden skabt et skønt hjem, som i årenes løb blev yderligere forskønnet med de fra udlandet hjembragte tæpper og kunstgenstande. Ikke mindst da Hagemann begyndte at danne sin store malerisamling, fik de skabt sig et hyggeligt og smagfuldt slotshjem i forbindelse med et kunstmuseum.

Men selve godset, udover hovedgården havde ikke mindst Hagemanns store interesse. De mange dagverkstorp forsvandt, når beboerne flyttede eller døde. De fleste torpbygninger var ubrugelige, og jorden fra dem blev lagt ind under passende forpagtergårde, eller blev lagt sammen til en ny gård, hvor der så blev bygget moderne bygninger.

Forpagterne var ikke vant til, at der skulle bestemmes over dem; men Hagemann gav besked om, som den innovative landmand han var, at de skulle kalke jorden og bruge kunstgødning. Senere takkede mange af forpagterne Hagemann, fordi hans initiativ betød at samtlige gårde fik stor økonomisk gavn deraf.

Fra familiealbummet. G. A. Hagemann foran Bjersjöholm. Ukendt årstal.

Flere af de gamle bygninger brændte i årenes løb, hvorved der blev frigjort kapital til bygning af nye. Et par gange var Hagemann heldig da det brændte. Högamölla stod i flammer kort tid efter, at den gamle forsikring var blevet sagt op af forsikringsselskabet, og en ny forsikring blev tegnet i et andet selskab; men med en betydelig højere forsikringsværdi. Det viste sig at blive en god forretning. Mølleforpagteren var ved at gå konkurs. En stor forsikringssum blev udbetalt, og jorden blev lagt ind under hovedgården.

I juni 1928 var der et forfærdeligt uvejr. Om formiddagen havde Hagemann konfereret med forpagteren på Blåsborg, om hvad de skulle gøre for at forbedre de elendige gamle bygninger, og så gik de til grunde i en brand, og et nyt Blåsborg steg op af asken.

Det varede ikke længe efter, at Hagemann var blevet fast bosat på Bjersjöholm, før han kom ind i landbrugets foreningsliv. De lokale landbrugs- og skovejere, "St. Knut's gillet" m.fl. og det offentlige, kommunen, fik også brug for Hagemann. Som svineproducent måtte han straks med i andelsforeningen, "Ystads slakteriförening". Som gammel slagterimand fra sin Ristrup tid, så Hagemann snart, hvor dårligt det kørte, og han blev valgt ind i bestyrelsen. Under en rejse til Østen i 1924 blev Hagemann uden sit vidende, valgt til direktør. Ved sin hjemkomst protesterede han og sagde han kun ville sidde til næste generalforsamling; men det blev til 10 år, hvor han ledede og rekonstruerede slagteriet under navnet "Ystadsortens slakteriförening". Under Hagemanns ledelse kunne han se slagteriet vokse fra 5000 til 50000 andele. Slagteriet blev moderniseret; der blev oprettet salgsbutikker, og slagteriet begyndte at konkurrere med andre slagterier, Tomelilla og Trelleborg. Det var faktisk imod loven, at Hagemann som udlænding sad i spidsen for et svensk økonomisk foretagende; men den rare landshövding, friherre Fr. Ramel sagde altid, når Hagemann spurgte hvordan han kunne tillade dette. "Vi behøver dig, og når der ingen anklager er, er der heller ingen dommer".

På det tidspunkt havde der længe været 12-mandsforeninger i Danmark. Hagemann tog initiativ til at danne en tilsvarende i Skåne. Hagemann var jo ikke svensk borger; derfor overlod han det til sin gode ven, Philip Agardh at forestå indbydelsen til foreningens stiftelse, der fandt sted på Bjersjöholm den 5. oktober 1929. Hagemann blev den første formand for "Ystadsortens 20 manneföreninge". Efter at have ledet foreningen i 10 år forlod Hagemann posten som æresmedlem.

Hagemann erhverver Ruuthsbo

Ruuthsbo 1894

Mødeprogram - se midteropslaget !

Nabogodset vest for Bjersjöholm var Ruuthsbo. Godsejeren Gustaf Jacobæus var en lidt sær, ikke særlig afholdt mand, som Hagemann ikke desto mindre kom godt ud af det med. De skændtes og drak altid et fredsbæger bagefter. Jacobæus kom imidlertid i store økonomiske problemer. Under krigen havde han spekuleret, og det havde han ikke været heldig med; derfor blev han i midten af 1920'erne sat under administration. Jacobæus ville absolut have at Hagemann skulle købe Ruuthsbo. Det afslog Hagemann som syntes at han havde nok at se til.

Men da Gustav, Hagemanns ældste søn, kom hjem efter mange års studium på landbrugsskole og på forskellige gårde, tog han sammen med Erna tanken op om, at det måske var en god ide at købe Ruuthsbo og lade Gustav prøve sine kræfter. Det endte med at Hagemann efter en tvangsauktion i 1930 erhvervede Ruuthsbo med 1100 tdr, der blev lagt sammen med Bjersjöholm.

Jacobæus der blev boende en kort tid efter tvangsauktionen, ringede en sen aftentime til Hagemann. Nu brænder gården. Endnu engang tilsmilede heldet Hagemann i form af et ildsvåde. Den store økonomibygning brændte; men kostalden blev reddet, takket være Hagemann, der tog kommandoen over slukningsarbejdet.

Gustav A. Hagemann von Levachoff og hans hustru, Ann, ses her til Kong Carl XVI Gustafs 70 års fødselsdag 30. april 2016.

Ruuthsbo i dag. 1969 overtager Gustavs søn, Gustav A. Hagemann von Levachoff godset.

Rejserne
Sommeren 1926 tog Hagemann og Erna på en måneds bilferie til Tyskland, Tjekkoslovakiet, Østrig og Italien. Den 31. maj tog de damperen til Stettin, hvorfra turen gik til Dresden.

De gange Hagemann og Erna besøgte Dresden, boede de altid på Hotel Trompeterschlösschlen. Ved disse besøg tilbragte de gerne nogen tid på byens museer om dagen, og gik i operaen om aftenen.

Fra Dresden gik turen til Karlsbad i Tjekkoslovakiet, Nürnberg, München, Tyrol, Gardasøen, Venezia hvor de nød byens enestående arkitektur, museerne, gondolierernes smægtende Sa. Lucia akkompagneret af mandolin. Hjemturen gik over Gross Glockener. En ny vej der var anlagt fra Lienz, og der måtte de betale vejskat.

I begyndelsen af januar 1927 tog de ud på en større rejse, hvor datteren Grete var med. Først i Paris nogle dage. Derefter gik turen til Genoa, Capri, Napoli og Pompei. Over Middelhavet til Alexandria, med tog til Cairo, hvor de gik ombord på det flydende hotel, en af Cook's nilbåde. Sejladsen på Nilen gav dem rig lejlighed til at beundre Ægyptens mere end 1000 år gamle kultur. Turen på Nilen sluttede i Wade Halfa, og med toget gik det videre over ørkenen til Khartoum. En dag tog de færgen over Nilen til Omdurman for at opleve folkelivet og basarerne hvor de fandt mange gode og smukke ting. Hagemann tog et par dage en tur til Sennar ved Den Blå Nil, hvor der ligger en mægtig spærredæmning. Her studerede han irrigationen af bomuldsmarker m.m.

I begyndelsen af marts gik turen atter hjemad.

Hagemann i sine erindringer *"Hvor er Nilrejsen vidunderlig. Hvilken hvile, hvilke skønhedsindtryk!".*

En af de store rejser Hagemann og Erna begav sig ud på var turen til Indien, som Thomas Cook & son havde arrangeret. Rejsen varede fra januar til april 1929. De sejlede ud fra Marseilles med P & O' store passagerskib "Razmak". Under sejladsen kom en ung mand en dag hen og præsenterede som forstkandidat Einar Bentzen. Han var på studierejse til ØK's skove på Malakka. Han blev senere deres svigersøn, idet han giftede sig med deres datter Grete.
Hagemann: *"I Bombay mødte vi igen Østen, men i en anden udgave. Ægypten og Sudan var præget af Mohamedanismen, nu træffer vi Hinduer, Parser, Mohamedanere, Jainer, Budhister i en péle méle".*

I det følgende en kort omtale af nogle af de mange steder de besøgte i Indien. Ghandis by, Ahmedabad, var omgivet af gamle fæstningsværker. Byen vrimlede med templer af den mest vidunderlige arkitektur. Mt Abu i Rajputana, stormogulernes gamle rige, der lå højt oppe, 3800 fod.

I Udaipur besøgte de maharajaen på hans slot, hvor de fik lov til at overvære en "kur" hvor alle honoratiores mødte med bare ben i de fineste uniformer med krumsabler fyldt med ædelstene og turbaner med diamanter og ædelstene. Gallataflet blev serveret på bananblade, og 1001 nat blev oprullet for deres øjne. De så skatkammeret med uregnelige værdier i guld og ædelstene, gamle møbler fra stormogulernes tid, alt var næsten uvirkeligt.

På tilbagevejen blev det kun til et kort ophold i Ajmer, inden de nåede den næste stormogul i Jaipur, hvor der også var nok at se på. I Banares ved Ganges Floden oplevede de det fantastiske folkeliv og de arkitektoniske perler i form af templer og andre gamle bygninger. De rejste videre til Calcutta, og derfra med tog til Darjeeling ved foden af de mægtige Himalayabjerge. Det var en helt anden verden de nu oplevede, nemlig den buddhistiske religion.

Madras fandt de ikke så interessant. Det var til gengæld Madura med det store Siva tempel, som regnes for Indiens mest berømte hindutempel.

Fra byen Ramesvarum sejlede de til Ceylon, hvor de besøgte forskellige attraktioner på øen. Både i Kandy og Colombo, hvorfra de sejlede hjem, købte de mange herlige sager, navnlig en del gode Ceylon smykker.
Ud over de her beskrevne rejser foretog Hagemann i august 1927 en studietur til Estland med Sveriges allmänna lantbrukssällskap. December 1928 var Hagemann på en kort forretningsrejse i London for at forhandle på slagteriets vegne med firmaet Delcomyn. Sammen med deres to døtre, Grete og Anne Lise rejste Hagemann og Erna på en bilferie gennem Europa og Nordafrika fra 2. februar til 25. april 1929. Da de kørte i den store Lincoln, havde de deres chauffør, Blom, med.

Filatelien

2 cents helsag opfrankeret med 8 cents. Brevet er sendt fra Dansk Vestindien til Hagemann september 1908, altså efter møntreformen i 1905. De 10 cents svarede til 50 bit = portoen for et anbefalet brev til Danmark efter takstændringerne 1.10.1907

KPK-Auktioner

20. september og 11. oktober

v/Svend Åge Marcher

Stedet hvor medlemmer får en god og fair handel.

I November 1928 rejste Hagemann til Helsingfors, hvor han udstillede sin samling Dansk Vestindien i klassen for specialsamlinger. Det var første gang han deltog i en udenlandsk udstilling, og første gang han blev belønnet med en sølvmedalje.

Selv om udstillingen fandt sted under "forbudstiden", havde han på hotellet ingen problemer med at få serveret en stor snaps til sit smørrebrød.

Udvalgte artikler i NFT.

Fortegnelse over Hagemanns artikler i NFT er tidlige bragt i NFT no. 3, 2014.

NORDISK FILATELISTISK TIDSSKRIFT

Oslo den 31. Januar 1927.

34. aarg. | Abonnementspris: I Norge og Sverige gjennem posten kr. 4.00 pr. aar. Forsendt i korsbaand til andre land kr. 6.00 pr. aar. Enkelte nummere kr. 0.50 | Annoncepris: 1/1 side kr. 50, 1/2 side kr. 27, 1/3 side kr. 20, 1/4 side kr. 18, 1/16 side kr. 8 pr. gang. Nonpareillesats + 50 %. — Rabatter: 10 ganger: 10 %, med staaende sats: 20 %. 6 ganger: 5 %, med staaende sats: 10 % | Nr. 1

INDHOLD: Dansk Vestindien. — ✝ Harry Wennberg. — Frimärksutställningen i New York (forts.). — Litteratur. — Nyt for Samlere. — I Forbifarten. — Foreningsreferater.

DANSK VESTINDIEN.

En Oversigt over de tofarvede Frimærkers Tryk, Rammer, Pladefejl m. m.

Af Hofjægermester, cand. polyt. *G. A. Hagemann.*

I en Artikel i Nordisk Filatelistisk Tidsskrift 1924 Nr. 4 skrev jeg: »Med Udgaven 1873 bliver Forholdet mere indviklet, ja, jeg er sikker paa, at vi aldrig faar et endeligt Resultat, eftersom hver af de forskellige Værdier er udkommet i flere eller mange Tryk«.

Lidet tænkte jeg dengang, at Dansk Vestindiens tofarvede Frimærker skulde kunne klarlægges fra et filatelistisk Synspunkt. Og dog er dette nu Tilfældet.

Gennem mange Aars Undersøgelse af Tusinder af brugte Eksemplarer og af en Del Helark, i den senere Tid sammenholdt med Finansministeriets Arkiv vedrørende disse Mærkers Bestilling fra Kolonien, Ordrerne til Trykkeriet, Ekspeditionen herfra og tilbage til Centralkontoret for de Vestindiske Øer m. m., Tryk etc. har været rigtige, men det interessanteste synes jeg dog det er, at medens jeg i sin Tid opfattede de grovtakkede Mærker som et endeligt afgjort Spørgsmaal og de fintakkedes Udredning som en uløselig Opgave, er den sidstnævnte Opgave nu løst fuldt ud, og det som jeg mente afgjorte Spørgsmaal yderligere rettet og endelig fastslaaet.

De nu opnaaede Slutresultater har efter min Formening godtgjort det berettigede i min Kritik af Kohl's, Spohr's, Munch's m. fl.s Opstilling af de paagældende Udgaver; men nu er Fejden endt og idag, paa 25 Aars Dagen for min Indtræden i Kjøbenhavns Philatelistklub, overgiver jeg den fuldstændige Redegørelse for Dansk Vestindiens tofarvede Frimærker til Klubben*).

NFT no. 1, 1927, side 1

I NFT no. 1, 1927 bringer Hagemann en artikel "DANSK VESTINDIEN". Det var en banebrydende artikel, hvor Hagemann for første gang var i stand til at fastslå samtlige tryk, oplagenes størrelse, antallet af sjældne rammer og pladefejl etc. i de tofarvede mærker fra Dansk Vestindien. Resultatet blev skabt gennem mange års undersøgelser af brugte mærker og af en del helark, gennem studier i Finansministeriets arkiv og de i Generaldirektoratet for Postvæsenet beroende helark

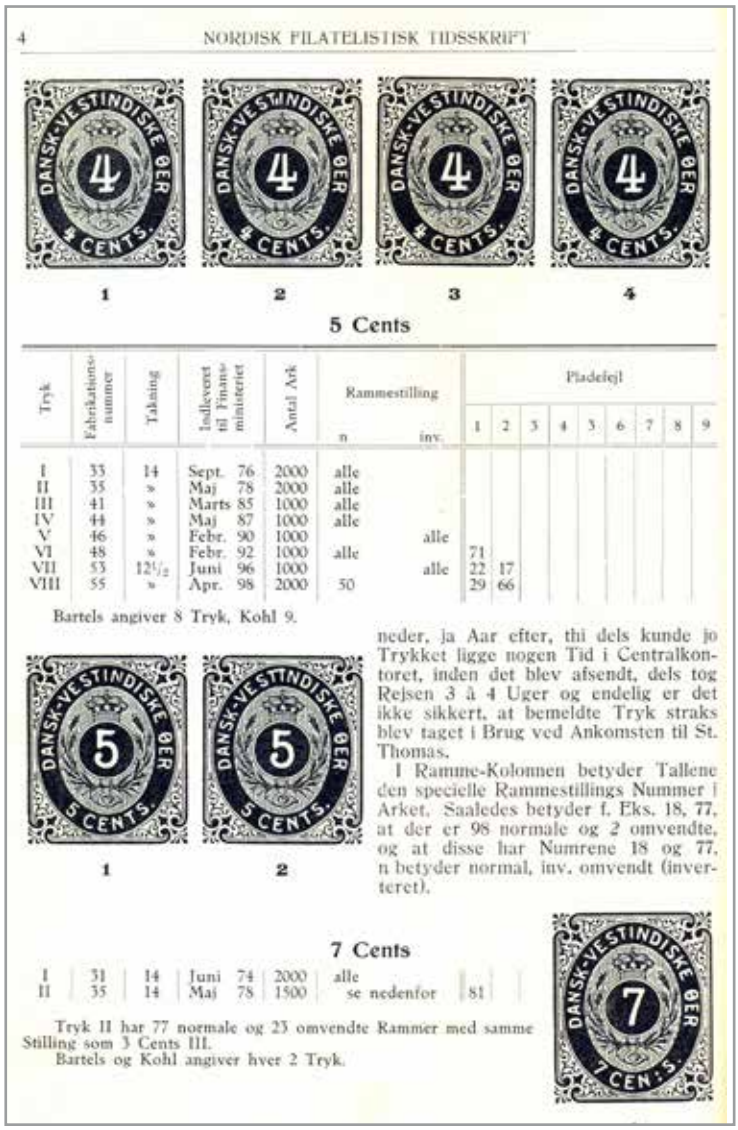

4 NORDISK FILATELISTISK TIDSSKRIFT

1 2 3 4

5 Cents

Tryk	Fabrikationsnummer	Takning	Indleveret til Finansministeriet	Antal Ark	Rammestilling n	Rammestilling inv.	Pladefejl 1	2	3	4	5	6	7	8	9
I	33	14	Sept. 76	2000	alle										
II	35	»	Maj 78	2000	alle										
III	41	»	Marts 85	1000	alle										
IV	44	»	Maj 87	1000	alle										
V	46	»	Febr. 90	1000		alle									
VI	48	»	Febr. 92	1000	alle		71								
VII	53	12½	Juni 96	1000		alle	22	17							
VIII	55	»	Apr. 98	2000	50		29	66							

Bartels angiver 8 Tryk, Kohl 9.

neder, ja Aar efter, thi dels kunde jo Trykket ligge nogen Tid i Centralkontoret, inden det blev afsendt, dels tog Rejsen 3 à 4 Uger og endelig er det ikke sikkert, at bemeldte Tryk straks blev taget i Brug ved Ankomsten til St. Thomas.

I Ramme-Kolonnen betyder Tallene den specielle Rammestillings Nummer i Arket. Saaledes betyder f. Eks. 18, 77, at der er 98 normale og 2 omvendte, og at disse har Numrene 18 og 77, n betyder normal, inv. omvendt (inverteret).

1 2

7 Cents

I	31	14	Juni 74	2000	alle		
II	35	14	Maj 78	1500	se nedenfor	81	

Tryk II har 77 normale og 23 omvendte Rammer med samme Stilling som 3 Cents III.

Bartels og Kohl angiver hver 2 Tryk.

NFT no. 1, 1927, side 4

Med resultatet af sine undersøgelser betragter Hagemann det som godtgjort, at hans kritik i Kohls Haandbog af Spohr og Munch m.fl. var berettiget.

Hagemann beskriver stemplerne der blev anvendt i Dansk Vestindiske i NFT no. 8, 1927.

I NFT no. 9, 1928 bringes en væsentlig artikel af Hagemann: "Danmarks og Dansk Vestindiens tofarvede Frimærker 1870-1905." Artiklen omhandlede skillingsmærkerne og øremærkerne. Hagemann takker Generaldirektoratet for deres imødekommenhed, retter også en tak for støtten fra specialsamlere og forståelse fra de frimærkehandlere der stillede materiale til rådighed.

I artiklen der er meget omfattende omtales klicheerne, rammestillingerne, papiret, gum-

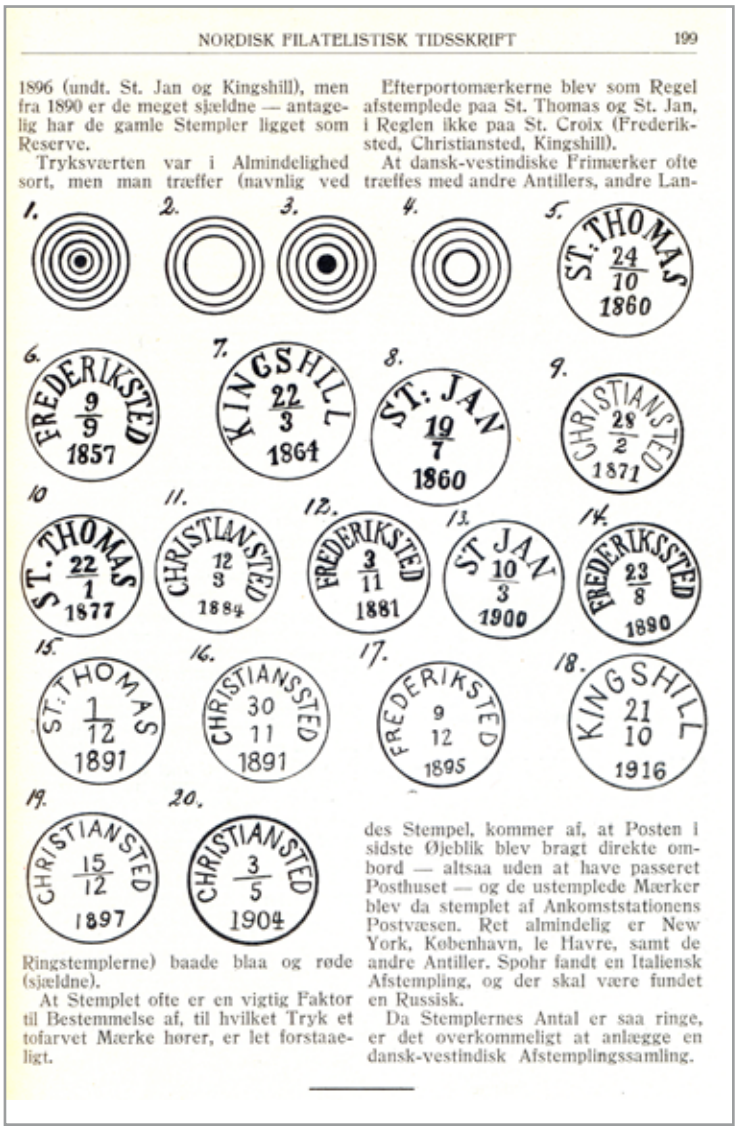

NORDISK FILATELISTISK TIDSSKRIFT 199

1896 (undt. St. Jan og Kingshill), men fra 1890 er de meget sjældne — antagelig har de gamle Stempler ligget som Reserve.

Tryksværten var i Almindelighed sort, men man træffer (navnlig ved Ringstemplerne) baade blaa og røde (sjældne).

At Stemplet ofte er en vigtig Faktor til Bestemmelse af, til hvilket Tryk et tofarvet Mærke hører, er let forstaaeligt.

Efterportomærkerne blev som Regel afstemplede paa St. Thomas og St. Jan, i Reglen ikke paa St. Croix (Frederiksted, Christiansted, Kingshill).

At dansk-vestindiske Frimærker ofte træffes med andre Antillers, andre Landes Stempel, kommer af, at Posten i sidste Øjeblik blev bragt direkte ombord — altsaa uden at have passeret Posthuset — og de ustemplede Mærker blev da stemplet af Ankomststationens Postvæsen. Ret almindelig er New York, København, le Havre, samt de andre Antiller. Spohr fandt en Italiensk Afstempling, og der skal være fundet en Russisk.

Da Stemplernes Antal er saa ringe, er det overkommeligt at anlægge en dansk-vestindisk Afstemplingssamling.

NFT no. 8 1927 side 199

mien, vandmærkerne, farverne, takningerne, trykkene og størrelsen på de forskellige tryk, provisorierne, pladefejlene, afstemplingerne og vejledning i bestemmelse af de fintakkede tryk.

Hagemann gør opmærksom på, at der endnu er mindre tvivlsspørgsmål tilstede f.eks. om nogle rammestillinger; men det var hans overbevisning, at den endelige løsning var nær.

Artiklen viste visse mangler, men yderlige studier gav nye resultater, som blev publiceret i et særtryk i februar 1929: "Danmarks og Dansk Vestindiens tofarvede Frimærker 1870-1905."

NORDISK FILATELISTISK TIDSSKRIFT

Oslo den 30. November 1928.

35. aarg.	**Abonnementspris:** 1 Norge og Sverige gjennem posten kr. 4.00 pr. aar. Forsendt i koesbaand til andre land kr. 6.00 pr. aar. Enkelte nummere kr. 0.50	**Annoncepris:** 1/1 side kr. 50, 1/2 side kr. 27, 1/4 side kr. 20, 1/8 side kr. 18, 1/16 side kr. 8 pr. gang. Nonpareillesats + 50 %. — *Rabatter:* 10 ganger: 10 %, med staaende sats: 20 %, 6 ganger: 5 %, med staaende sats: 10 %.	Nr. 9

INDHOLD: Danmarks og Dansk Vestindiens tofarvede Frimærker 1870—1905. — Litteratur. — Nyt for samlere. — I forbifarten. — Foreningsreferater.

Danmarks og Dansk Vestindiens tofarvede Frimærker 1870—1905.

Af Hofjægermester, cand. polyt. *G. A. Hagemann.*

Danmarks og Dansk Vestindiens tofarvede Frimærker, som udkom i Aarene 1870—1905, er utvivlsomt noget af det interessanteste, som findes indenfor Filateliens Omraade, grundet paa de mange forskellige Ejendommeligheder i Papir, Vandmærke, Takning, Farver, Rammestillinger, Trykantal og andre Forhold.

Vort Kendskab til dem hidrører fra Koefoed's »Danske Postfrimærker 1851—1901«, »Danmarks Frimærker 1851—1924«, samt en Del danske og udenlandske Artikler i Filatelistpressen, særlig omfattende Rammestillinger, Pladefejl o. lg. Samtlige Kataloger giver en Række Nuancer, angiver paa Maa og Faa Rammestillinger, men intet findes, paa hvilket man kan opbygge en Samling af disse Frimærker, fraset mit Arbejde om Dansk Vestindien, hvoraf dog kun en Extract er trykt i Nord. Fil. Tidsskrift for Jan. 1927 og Collectors Club Philatelic 1927 Nr. 3. Koefoed og Danmarks Frimærker har afvigende Tal for Trykoplagenes Størrelse, og da Koefoed standser midt under Udgivelsen af de tofarvede, og Danmarks Frimærker kun giver de totale Oplag for hver Værdi, ansaa jeg det for nødvendigt at revidere disse og nærmere specificere dem.

Da jeg derfor havde afsluttet mit Arbejde med Dansk Vestindien, gik jeg igang med Danmarks tofarvede Frimærker, og takket være den Imødekommenhed, jeg mødte fra Generaldirektoratets Side, og interesseret Assistance fra Kontorchefer og Fuldmægtige i Centralpostkontorets forskellige Afdelinger, samt Støtte fra Specialsamlere og Forstaaelse fra Frimærkehandlerne, hvilke har stillet store Masser af Materiale til min Disposition, har det nu lykkedes mig at frembringe et virkeligt Grundlag for Specialsamleriet af de tofarvede. Vel er der endnu enkelte mindre Tvivlsspørgsmaal tilstede f. Eks. vedrørende nogle Rammestillinger, men det er min Overbevisning, at vi nu er nær ved den endelige Løsning.

Det foreliggende Arbejde vil derfor betyde et værdifuldt Supplement til Koefoed og Danmarks Frimærker samt Kohls Haandbog, og jeg er sikker paa, at der vil opstaa en Masse Specialsamlere. Det er ny Jord, som er brækket op, og store Afgrøder er at vente, thi der er ikke Mangel paa Udsæd.

Bergsjöholm i November 1928.

G. A. Hagemann.

NFT no. 9, 1928 side 193

Hagemann fortsætter i NFT No. 7,1929 sine beskrivelser af de tofarvede og opstiller nye hypoteser. Denne artikel omhandler især de tykke rammer. Hagemann troede ikke på at det kunne lade sig gøre at trykbestemme 4 og 8 øre: *"At opstille 4 og 8 øre efter Tryk tror jeg er en Umulighed, men man kan dog komme ret langt, og efterhaanden som Opstillingen skrider frem, faar man et Billede af visse Farver, som er typiske indenfor visse Perioder."*

Den bedste hjælp man har er naturligvis stempler med årstal, konstaterer Hagemann, der i artiklen beskriver årstalsstempler, herunder stations- og jernbanestempler.

NFT no. 9, 1929 indeholder en artikel om Tjenestemærkerne. Hagemann har lavet en fortegnelse over de samtlige værdiers udgivelser og oplagstal. Men selve frimærkerne er ikke undergået en filatelistisk beskrivelse.

De samme to sidste «Settings» findes paa de første Cents- og Øresmærker.

4 sk., som jo er den Værdi, hvoraf der er trykt langt de fleste, er desuden kendt i mindst to sammenhængende Stykker inv. fr., hvilket viser, at der for denne Værdi findes endnu en «Setting».

Alle Værdier er kendt med omvendt Vmk., og 4 og 8 sk. er kendt med inv. fr. og omvendt Vmk. samtidigt.

«Tykke Rammer.

I Fodnoten Side 8 staar: «3, 12, 16, 20 og 50 øre er trykt med den «tykke» Rammeplade. 3, 16, 20, 50 Øre er alle inv., men da der er fundet normale, maa en anden Setting ogsaa findes, og meget taler for, at denne har været omvendt af 1 og 3 cts. 33—7. 12 øre 32—5 har 53 normale og 47 omvendte Rammer.»

Oversigten over de hidtil antagne «Settings» saa altsaa saaledes ud:

Post	Thiele	Værdi	Setting
27		48 sk.	norm. exc. No. 80 alle tykke.
27		48 sk.	norm. exc. No. 45 alle tykke.
32	4	3, 16, 20, 50 øre	all inv. do.
32	5	12 øre	blandet do.
33	7	1, 3 cts.	norm. exc. No. 21 alle tykke.
34	12	100 øre, 12 cts.	all norm. No. 60 og 95 tykke.
34	13	3, 16 øre	all norm No. 45 og 57 tykke.
35	15	20 øre, 7 cts.	blandet No. 72 tyk.

Nu er Theorien om, at 32—4 med den ubekendte normale skulde være omvendt 33—7 absolut ikke holdbar, idet 32—5 med den blandede «Setting» ligger mellem.

Carøe skrev derfor til mig om nærmere at undersøge *alle* «tykke» Ark i Postarkivet, da der maatte være noget galt med Opstillingen, og at altsaa de Kilder, vi tidligere havde øst af, maatte være forkerte og unøjagtige, hvilke Kilder vi havde benyttet og anset for rigtige og derfor ved Selvsyn af f. Ex. udstillede Helark havde gaaet flygtigt over.

Carøe udtalte den Hypothese, at den ukendte normale Rammestilling kunde være omvendt af sidste Tryk af 48 sk., altsaa No. 56 svarende til 48 sk. No. 45.

Efter derfor meget nøje at have gennemgaaet samtlige «tykke» Ark, er nu følgende konstatert:

48 sk. kendes kun i én «Setting», nemlig norm. exc. 45 og 80 (Arket i Arkivet). Dele af Ark med henholdsvis No. 80 og 45 kendes.

Jeg havde herefter ventet, at 32—4 skulde have No. 21 og 56 normale, men kun No. 56 var normal. Dette forrykker dog ikke min første Theori — tværtimod! Da den «tykke» Plade blev fremdraget fra sit Hjørne, hvor den havde staaet, siden 48 sk. blev trykt, blev den renset, og der befandtes at være noget i Vejen med Cliché No. 21 (eller 80). Denne blev da udtaget og nedsat igen i samme Stilling som de andre, mens No. 45 (eller 56) forblev urørt.

Efter Trykning af det blandede Tryk 12 øre 32—5 er Clichéerne aabenbart omhyggeligt rensede og sat rigtigt sammen, dog at No. 21 blev inv., mens de øvrige alle blev norm. Dette er altsaa en hel ny «Setting» som intet har med 48 sk. No. 80 at gøre.

Analyse af 4 og 8 øre.

Baade 4 og 8 øre kendes med «tyk» Ramme i flere Tryk, baade med og uden Carøes Brud. (Denne Pladefejl er antagelig et Brud i Rammens højre Side, idet der ses to hvide Streger en over og en under Midten — den sidste langt den stærkeste). De tykke 4 og 8 øres forekommer meget sjældent. Deres Plads maa være i 34te og 35te Post Nr. — muligens ogsaa i 33te (men inden jeg forsøger en Udredning, maa jeg forudskikke

NFT no. 7 1929 side 185

Kom til vores klubaftener - hyggeligt samværd og interessante foredrag

Danmarks Tjenestefrimærker.

Af Hofjægermester, cand. polyt. *G. A. Hagemann.*

Hvorvidt de danske Tjenestefrimærker er Methusalem blandt alverdens Frimærker hvad Billedtype angaar ved jeg ikke, men der er i hvert Fald ikke mange Frimærker, om hvilke man kan sige, at den samme Billedtype har været anvendt i ca. 54 Aar.

Batz har graveret det stumme Moderstempel i Staal, og Trykningen er foretaget i Bogtryk. Tjenesfrimærkerne er trykt samtidig med de tofarvede (fra 1871—1905) og senere Frimærkeserier (Vaabentype m. fl.), og indgaar i de forskjellige Fabrikationer sammen med disse. Man forstaar heraf, at Papir, Gummi, Vandmærke, Takning m. m. ganske svarer til de samtidige Frimærker, og man kan sikkert gaa ud fra, at de er trykt med samme Farver som de tilsvarende Værdier i samme Tryk.

Thieles Fabrikationsnumre begyndte med Øresmærkene, som udkom i Finansaaret 1874—75, hvilket Aar Postvæsenet kalder «31te Fabrikation». 1875—76 kaldes «32te Fabr.» o. s. v. Vi vil fremdeles kalde disse «Afregningsnumre» for «Post Nr.». Indenfor hvert Post Nr. trykker Thiele nogle Fabrikationer (i Regelen gaar der 80 000 Ark til en Fabrikation), og de Thiele'ske Fabrikationsnumre fortsætter lige til Marts 1914, da de afsluttes med 476de Fabrikation.

Fra Aug. 1913 begynder Thiele paa ny med Nr. 1, 2, 3 o. s. v., og de Thiele'ske Fabrikationsnumre trykkes nu paa Arkets hvide Rand sammen med det brede skraverede Baand, som paa Randen løber omkring Arket, og som har Frimærkets Grundfarve.

Om de enkelte Værdiers øvrige filatelistiske Ejendommeligheder henvises til Danmarks Frimærker.

De i nedenstaaende Skemaer givne Oplagsstørrelser varierer — ligesom ved de tofarvede — fra tidligere officielle eller halvofficielle Tal (Koefoed, Danmarks Frimærker, Kohl m. m.). Aarsagen er af forskellig Art, f. Ex at man har sammenblandet «indkomne» (fra Trykkeriet til Frimærkekontrollen) og «udsendte» (fra Kontrollen til Posthusene), at man har sammenblandet Postfrimærker med Tjenestefrimærker, og endelig kan de tidligere gale Tal stamme fra rene Regnefejl.

Jeg haaber dette lille Arbejde, maa blive Grundlag for Specialsamlere paa dette hidtil ret lidet paaagtede Omraade.

Skillingsmærkerne.

2 Skilling.		4 Skilling.		16 Skilling	
1871. 29/3—1/4	3147	1871. 28/3—3/4	6029	1871. 25/3—3/4	3096
1871. 23/12—29/12	2875	1871. 6/5—22/5	8275		
1873. 25/4—22/5	3000	1873. 18/3—20/5	3000		
		1873. 12/9—27/10	6000		
		1874. 17/12	475		
Summa: Ark	9022		23779		3096

Oversigten viser Datoene for Indlevering af Arkene fra Trykkeriet til Frimærkekontrollen.

Trykningstiderne tyder paa, at der af 2 Sk. er trykt 3 Fabrikationer, af 4 Sk. 5 — medmindre de sidste 475

NFT no. 9 1929 side 230

Modtager du ikke KPK's nyhedsbrev?
Send en e-mail til Jørgen Jørgensen: jrgen@jrgensen.dk

FACIT Sverige 2017

Årets katalog er et gennemarbejdet basis katalog med en række oplysninger for den almindelige Sverige samler. Udover de almindelige frimærker er der også afsnit om lokalpost. I år er der også kommet et nyt område med i kataloget nemlig en registrering af de officielle maxi kort med prissætning.

Kataloget er på 352 sider og er fuldt ud gennemillustreret med vellignende farveillustrationer.

For den almindelige Sverige samler kan dette katalog anbefales, da det giver en komplet og overskuelig oversigt over udgivelserne fra Sverige. Katalogets størrelse gør samtidigt, at det er til at 'arbejde' med.

Prisen er 300,- Skr. og kan bla. anskaffes via FACIT Förlags AB – www.facit.se

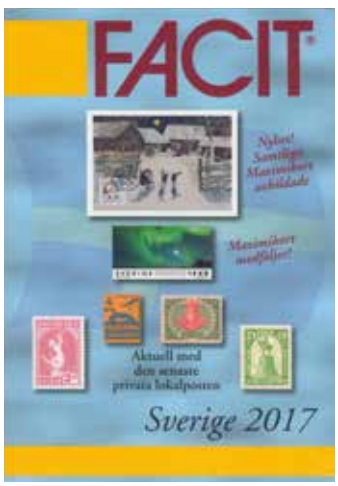

2017 udgaven af GF 10 Faroe Islands Stamps and Postal History

Den 25. maj udkommer den nye udgave af GF 10 Faroe Islands Stamps and Postal History. Det sker på den internationale frimærkeudstilling FINLANDIA 2017 i Tampere.

Der er tale om en flot videre-udbygning af kataloget fra 2010, hvor Færøernes frimærker og posthistorie bliver grundigt behandlet.

Kataloget er på engelsk med mange farveillustrationer. Det er imponerende, at al denne information kan samles på 316 sider.

Katalogets første del omhandler frimærkerne fra 1919 til i dag, hvor der også er medtaget en række varianter mm. Efter dette kommer der en lang række special emner, hvor der f.eks. kan nævnes Frankerings mærker, essays og prøvetryk, Fragt mærker, Stempel mærker og julemærker.

Den sidste del af kataloget omhandler diverse posthistoriske emner bla. postforholdene under 2. verdenskrig, stempler samt ikke mindst taksttabeller fra 1870 – 2017.

Sidst er der en bibliografi over litteratur med relation til Færørerne.

Prisen er 250 Kr. eller 350 Skr. inkl. porto inden for Norden, hvis det købes direkte hos udgiveren Nova Stamps stefan@novastamps.com

Kataloget kan også købes i Danmark hos bla. JF Stamps, Åløkken 24, 5250 Odense SV info@jf-stamps.dk

Efter at jeg nu har arbejdet med kataloget, må min anbefaling være, at alle, som interesserer sig for Færøerne, bør anskaffe sig kataloget, da det indeholder så meget information i koncentreret form et sted.

2 skilling 1855

Af Lasse Nielsen

Den blå 2 skilling fra 1855 afløste fodpostmærket 2 Rigsbankskilling, og blev i de første år primært anvendt til lokalpost i København, hvorfor nummerstempel 1 er den almindeligste annullering af disse mærker. Men efter nogle år kunne mærkerne også anvendes til lokalpost i andre større byer, ligesom mærket blev anvendt som suppleringsværdi til takster, som ikke kunne divideres med 4. To styk 2 skillingsmærker kunne naturligvis også anvendes til landsportoen på 4 skilling – en sådan anvendelse ses dog ret sjældent. Mærkerne afløstes i 1865 af 2 skilling af 1864 udgaven.

Børge Lundh har i NFT i 1967 bragt en oplistning af 57 forskellige nummerstempler, som han havde registreret på dette mærke. Denne liste er dog givetvis ukomplet. Det må formodes at de fleste annulleringsstempler, anvendt frem til 1865, kan findes, men mange er givetvis sjældne på den kvadratiske 2 skilling.

2 skillingen er det eneste kvadratiske mærke, som koster nogenlunde det samme ubrugt (hængslet) som stemplet, og blokke af 2 skilling er relativt almindelige. BL angav således i 1967 at have kendskab til tre helark, (men disse kan jo siden være delt).

Frimærkesamlere og frimærkehandlere dukkede op allerede i 1860-erne, og de relativt almindelige ubrugte 2 skillingsmærker tyder på, at handlere på et tidligt tidspunkt har opkøbt tilbageværende kvadratiske 2 skillingsmærker, antageligt fordi de var billige og kunne sælges til udenlandske samlere. Dette ser man i de efterfølgende årtier ske for mærker fra Dansk Vestindien og Island, men hvor disse i betydeligt omfang blev lejlighedsstemplet, så finder man ikke filatelistiske annulleringer af 2 skillingen. Stemplede mærker har været for almindelige og dermed for billige til, at dette har kunnet svare sig.

Fig. 1. 2 skilling 1855.

Moderstemplet til 1854 udgaven var fra starten af udført med værdien 4 S. i nedre skriftbånd og med et lille såkaldt kontroltal 4 i nedre venstre kvadrat og et lille S i nedre højre kvadrat. Da der skal udføres klicheer til 2 skilling, ændrede man naturligvis værditallet både i nedre skriftbånd og i nedre venstre kvadrat til 2-taller. Kontroltallet blev ændret direkte på moderstemplet. (Senere, da men skal udføre klicheer til 8 og 16 skilling samt en senere fremstilling af nye klicheer til 4 skilling, glemmer man så at rette kontroltallet, hvorfor disse værdier får det forkerte kontroltal 2). Mærkværdigvis er det tilsyneladende kun kontroltallet, som blev ændret på moderstemplet, mens ændringen af 2-tallet i nedre skriftbånd må være foretaget på et datterstempel af moderstemplet. Ved to senere fremstillinger af 4 skillings klicheer er 4-tallet i nedre skriftbånd nemlig helt uændret og kan ikke have været ændret på moderstemplet.

(I Koefoeds bog fra 1901 ses 4 skillings moderstemplet til 1854 udgaven, angivet som "Tryk af Moderstemplet". Her ses det forkerte kontroltal 2, ligesom nogle senere ændringer, et tykt kors og en opgravering under kransens venstre side, ses. Koefoed var meget omhyg-

gelig med at angive, om afbildninger i bogen var trykt direkte med moderstempel/originalstempel eller om det var gengivelser. Der er således i bogen tale om et regulært nytryk med det oprindelige stempel, og det viser således, at kun kontroltallet, og ikke værdien forneden i skriftbåndet, var blevet ændret på moderstemplet).

Der udførtes kun ét tryk af 2 skilling af 1854 udgaven, med et oplag på 39.925 ark, som blev leveret fra trykkeriet 5/7 – 22/11 1855. Den tidligste anvendelse, som jeg har noteret, er 22/7 1855.

Ligesom de foregående rigsbankskillingsmærker blev 2 skillingen trykt med to trykplader, at filatelisterne benævnt plade I og II. Mærkerne er med vandmærke lille krone og er med bundtryk Ia og Ib for henholdsvis plade I og II. Bundtrykket på 2 skilling er dog normalt så svagt, at det i praksis er usynligt. Omvendt vandmærke kendes ikke.

Postmuseet har kun helark af plade I. Men i 1886 blev der brug for et par hundrede mærker, som skulle udsendes til UPU-lande, for at alle kunne vide, hvordan hidtil udgivne gyldige frimærker så ud. Postvæsenet havde

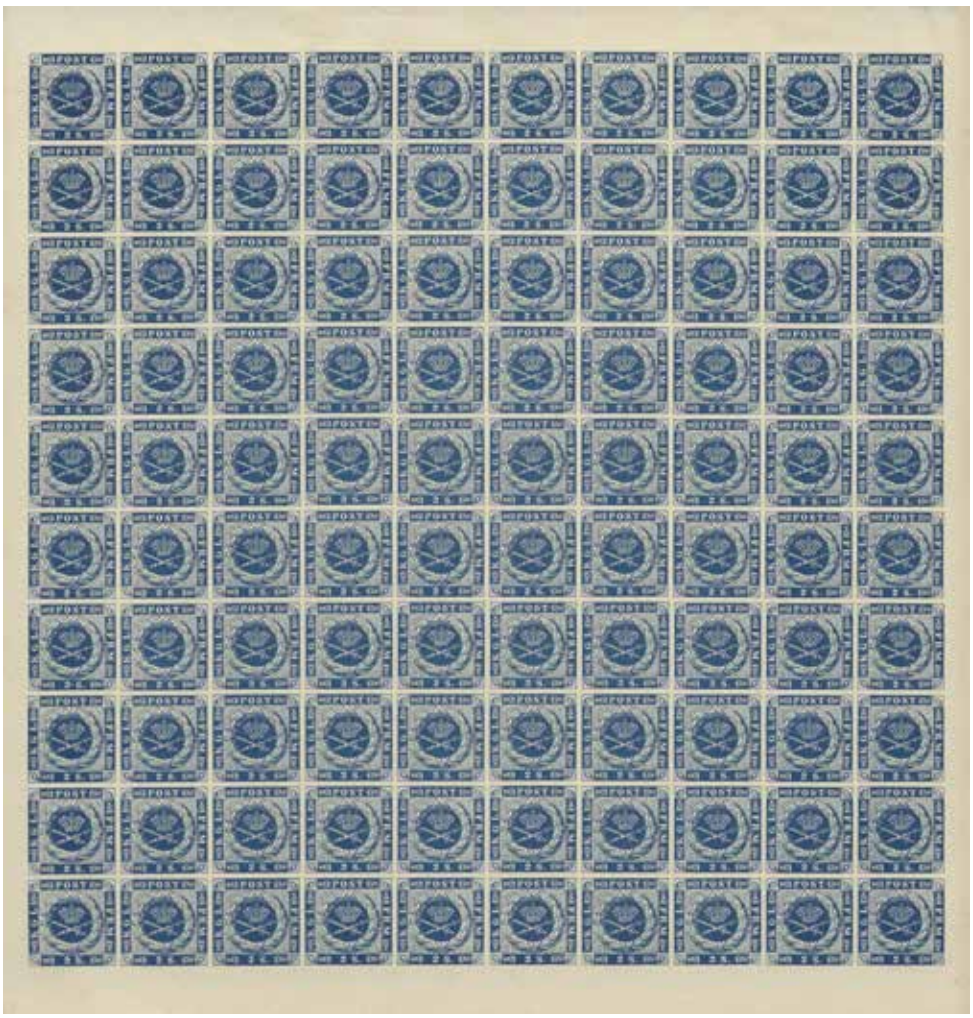

Fig. 2. Helark af 1886 nytrykket af plade II.

imidlertid ikke tilstrækkeligt mange mærker tilbage, (de var antageligt solgt til frimærkehandlere), og derfor blev der trykt nytryk (uden bundtryk og uden vandmærker). Disse blev trykt i hele ark og heldigvis med plade II. Disse nytryk er ret almindelige, og de forekommer i øvrigt med tryk på begge sider af papiret, endda både med tryk vendende samme vej og med det ene tryk vendt på hovedet.

Plade I

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	I-1	I-2	I-3	I-4		I-6			I-9	I-10	10
11		I-12	I-13	I-14	I-15	I-16	I-17	I-18	I-19	I-20	20
21	I-21	I-22	I-23	I-24	I-25	I-26	I-27	I-28	I-29	I-30	30
31	I-31	I-32	I-33	I-34	I-35	I-36		I-38	I-39	I-40	40
41	I-41	I-42	I-43	I-44	I-45	I-46		I-48	I-49	I-50	50
51	I-51	I-52	I-53	I-54	I-55	I-56	I-57	I-58	I-59	I-60	60
61	I-61	I-62	I-63	I-64	I-65	I-66	I-67	I-68	I-69	I-70	70
71		I-72	I-73	I-74		I-76	I-77	I-78	I-79	I-80	80
81			I-83	I-84	I-85	I-86	I-87	I-88		I-90	90
91	191	I-92		I-94	I-95	I-96	I-97	I-98	I-99	I-100	100
	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	

Plade II

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	II-1		II-3	II-4		II-6	II-7	II-8	II-9	II-10	10
11	II-11		II-13		II-15	II-16	II-17	II-18	II-19	II-20	20
21	II-21	II-22	II-23	II-24	II-25	II-26	II-27		II-29	II-30	30
31	II-31	II-32	II-33	II-34	II-35	II-36		II-38	II-39	II-40	40
41	II-41	II-42	II-43	II-44	II-45		II-47	II-48	II-49	II-50	50
51	II-51	II-52	II-53	II-54		II-56	II-57	II-58	II-59	II-60	60
61	II-61		II-63	II-64	II-65		II-67	II-68	II-69	II-70	70
71	II-71	II-72	II-73	II-74	II-75		II-77			II-80	80
81	II-81	II-82	II-83	II-84	II-85			II-88		II-90	90
91	II-91	II-92					II-97	II-98	II-99	II-100	100
	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	

Fig. 3. Oversigt over mærker med genkendelige fejl.

Klichéfejl

J. Schmidt-Andersen viste i jubilæumsbogen The Postage Stamps of Denmark 1851-1951 i alt ni 2 skillings-mærker med klichéfejl, heriblandt to ret markante dobbeltprægninger i hermesstave, og en med en markant streg i 2-tallet, mens de øvrige er ret små fejl.

Roland King-Farlow kunne i 1952 i NFT tilføje to andre markante dobbeltprægninger, begge i øvre venstre posthorn.

S. Grønlund beskrev så i 1957 i NFT tre af JSA´s ni fejl samt RKF´s to dobbeltprægninger og dertil to klicheer, som han betegnede som retoucher. Om det er retoucher er nok et spørgsmål, det ser mere ud til, at nogle farvepletter i øvre højre hjørnefelt er løbet sammen, men de har siden været kendte som "Grønlunds retoucher".

Grønlund skrev i artiklen, at der er forskel på mærkebilledets kroner i plade I og II, hvilket skulle muliggøre en adskillelse af mærker fra de to trykplader. Også på kontroltallet skulle der være lidt forskel. Jeg anser dog begge dele for tvivlsomt, og har da heller ikke set det omtalt siden.

I 1958 udgav JSA så en bog om 1854 udgaven, og antallet af fejl på 2 skilling var nu vokset til 18, heriblandt vistes naturligvis RKF´s to markante dobbeltprægninger i posthorn, men Grønlunds to retoucher havde JSA ikke fundet værdige til at blive afbildet, (selvom det næppe er retoucheringer, så er der dog tale om markante og konstante fejl). Til gengæld havde JSA fundet et par andre klicheer, som er retoucheret.

Børge Lundh bragte så i 1967 i NFT en udførlig artikel om mærket. Heri angav han at have fundet kendetegn på 71 af de i alt 200 mærkebilleder og skrev: "Dermed bringes pladning af 2 Skilling 1855 op i et plan, der i spænding ikke lader pladning af FIRE R.B.S. noget tilbage". BL beskrev dog kun 34 af disse mærkebilleder. Men AFA Specialkatalog har siden 1987 vist 35 klichefejl, hvoraf cirka 1/3 ikke var vist i BL's artikel. Dermed var antallet af beskrevne fejl kommet op i nærheden af 50.

(BL udnævnte i artiklen Grønlund til at være den første, som beskrev mærkebilleder på 2 skilling, hvilket, som det kan ses ovenfor, ikke var korrekt. Årsagen er antageligt, at Grønlunds artikel fra 1957 savner henvisninger til foregående forfattere).

Som tidligere nævnt, findes der helark af plade I trykt i 1855 og af plade II trykt som nytryk i 1886. De originale trykplader findes stadig i ubeskadiget stand, og på et tidspunkt er der udført sorttryk med de originale plader, (muligvis i 1930, i hvert fald før 1952, idet de omtales i RKF's artikel). Ved nu at sammenligne trykkene fra 1855/1886 med sorttrykkene har det været muligt at konstatere, hvad der var konstante fejl og hvad der var tilfældigheder.

Dermed har antallet af genkendelige mærkebilleder kunnet bringes op på 168 af de 200 mærkebilleder, svarende til 84% af mærkerne. De vises her på "samleklicheer".

Mange fejl er naturligvis små, og uskarpt tryk og især uheldigt placerede annulleringstempler gør, at man i praksis ikke kommer helt så højt op. (Desuden bør det nævnes, at enkelte af de her viste fejl i plade II kan være opstået på et tidspunkt mellem den oprindelige trykning i 1855 og nytrykkene i 1886, men jeg har dog ikke konstateret tegn på noget sådanne).

To af de mest interessante klichéfejl på den kvadratiske 2 skilling er nok de to med dobbeltprægninger, som R. King-Farlow fandt. Om disse skrev han i 1952: "Disse Dobbeltprægninger skyldes sandsynligvis, at Moderstemplet er blevet let forskudt ved Forfærdigelsen af disse Klichéer. En meget let Rysten på Haanden – maaske foraarsaget af en Snaps for meget – kan have været Aarsagen, saa maaske kan Filatelister i Dag takke en lille privat Festlighed for omtrent 100 Aar siden for Skabelsen af et par yderst interessante Varianter".

Fig. 4. Plade II, nr.36.med dobbeltpræg i øvre venstre posthorn samt i kransen under P. Måske forårsaget af en snaps for meget, for nu mere end 160 år siden.

Litteratur

O. Koefoed: Danske Postfrimærker 1851-1901. København 1901.
J. Schmidt-Andersen: The Postage Stamps of Denmark. Generalpostdirektoratet. København 1951.
Roland King-Farlow: Danmark 1855 – 2 Skilling – To betydelige Dobbeltprægninger. NFT nr. 1/1952.
S. Grønlund: Lidt om vore smaa Kvadrater. NFT nr. 5/1957.
J. Schmidt-Andersen: Danmarks Frimærker 1854-1857 og 1863. KPK 1958.
Børge Lundh: Fodpostmærket 2 skilling 1855. NFT nr. nr. 3/1967.
Alle viste klichefejl på 2 skilling 1855 kan endvidere ses i programmet Tofdata, som kan hentes på www.tofarvet.dk.

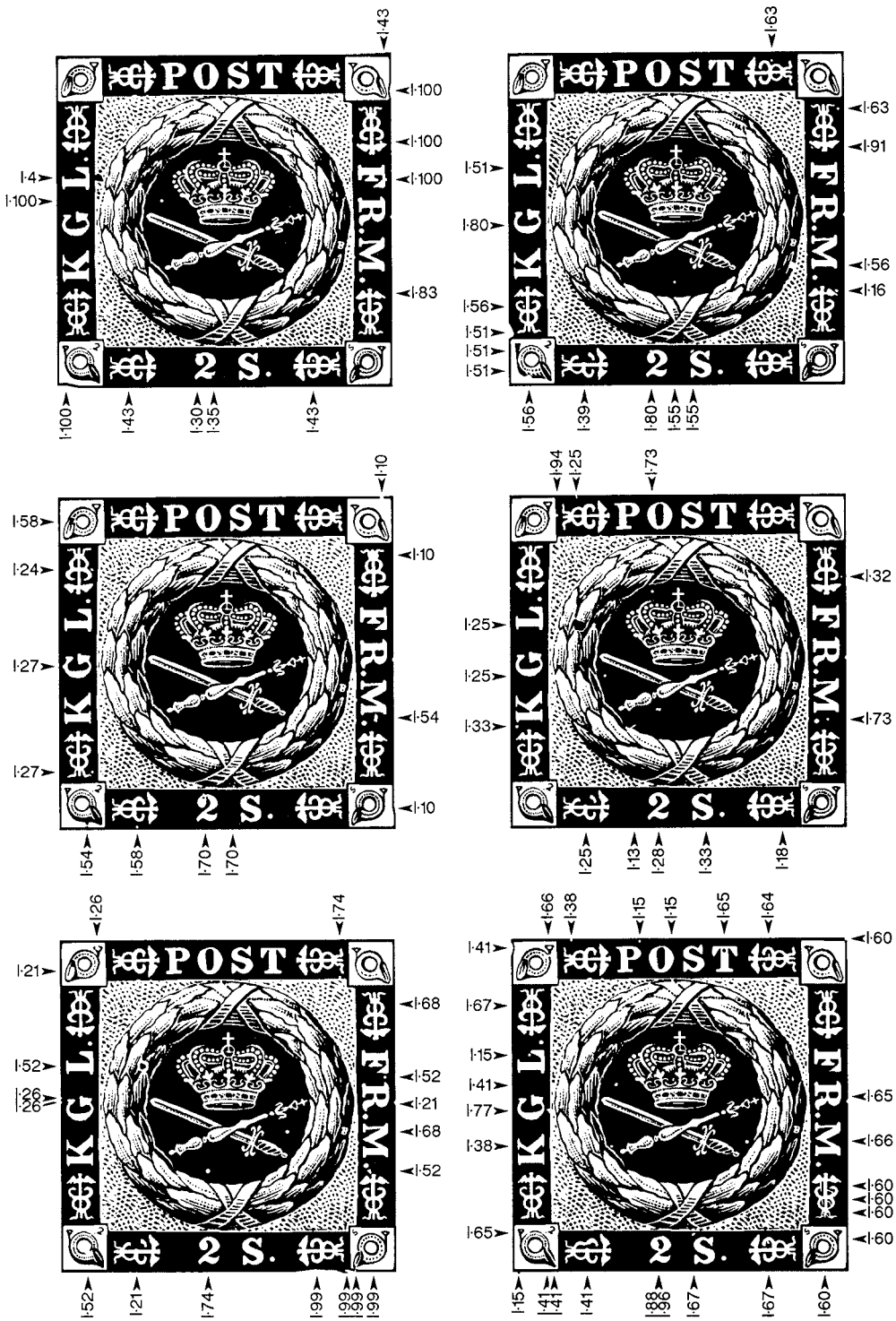

Fig. 5. Klichéfejl i plade I.

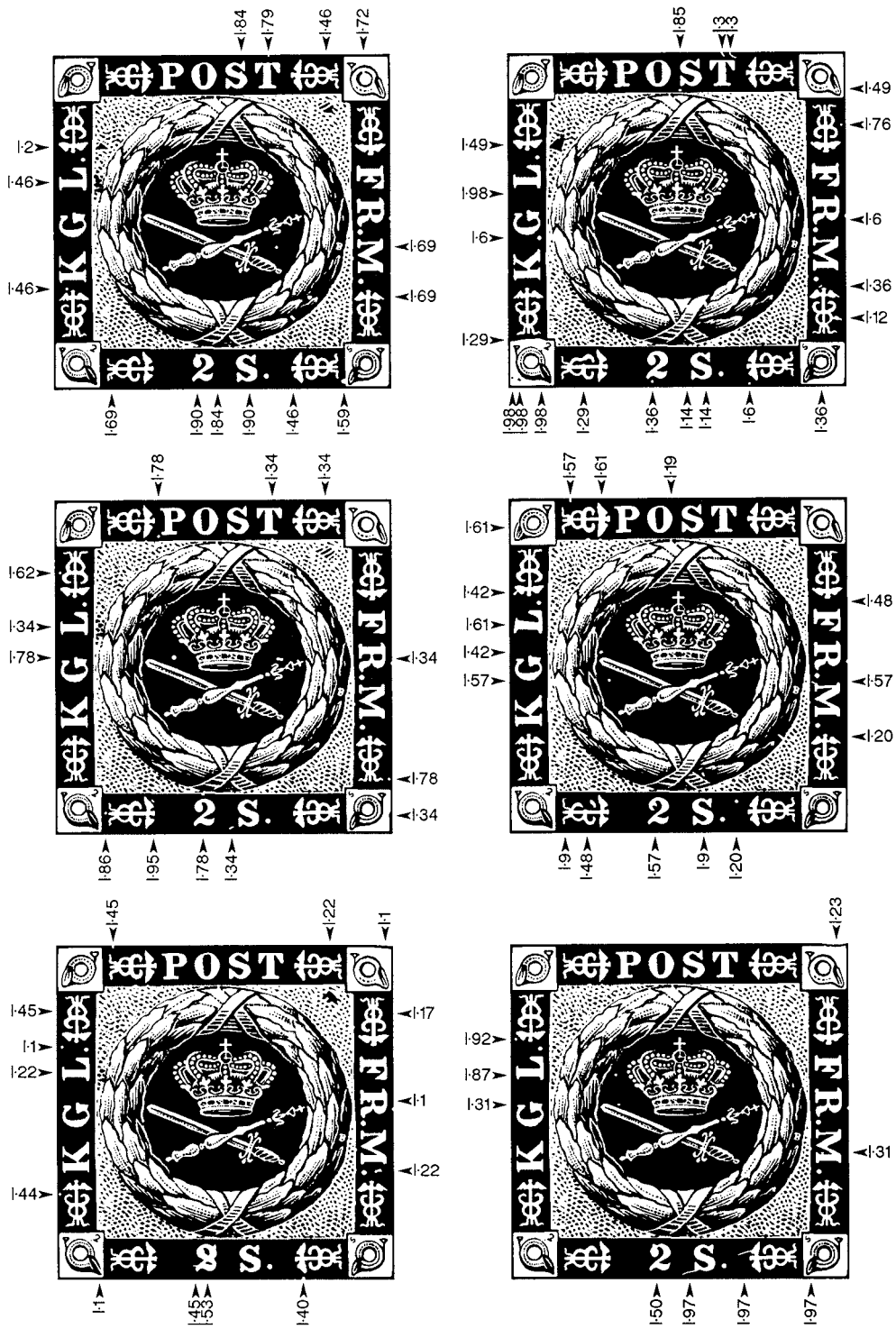

Fig. 6. Klichéfejl i plade I.

Plade II

2 Skilling Kvadratisk Udgave

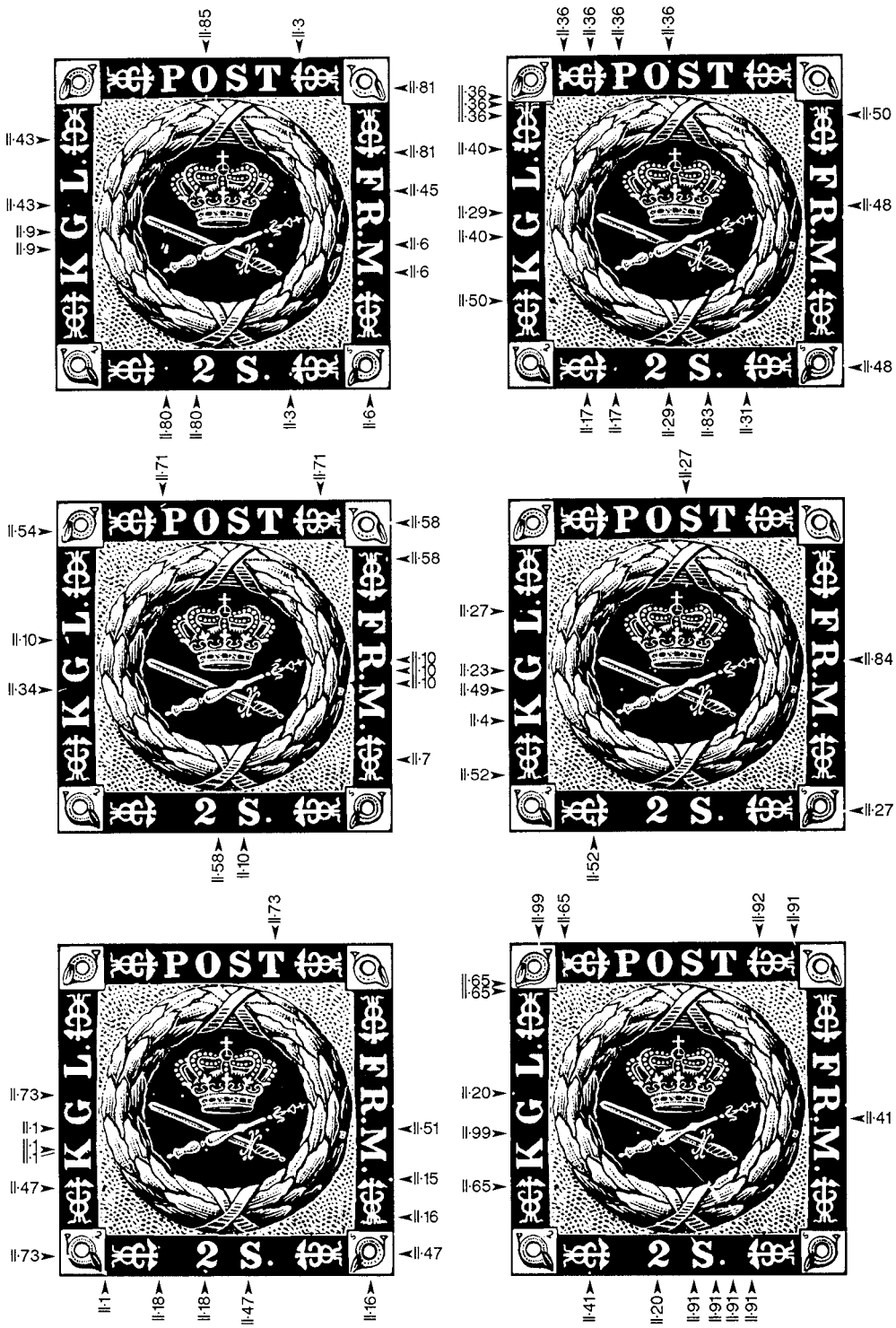

Fig. 7. Klichéfejl i plade II.

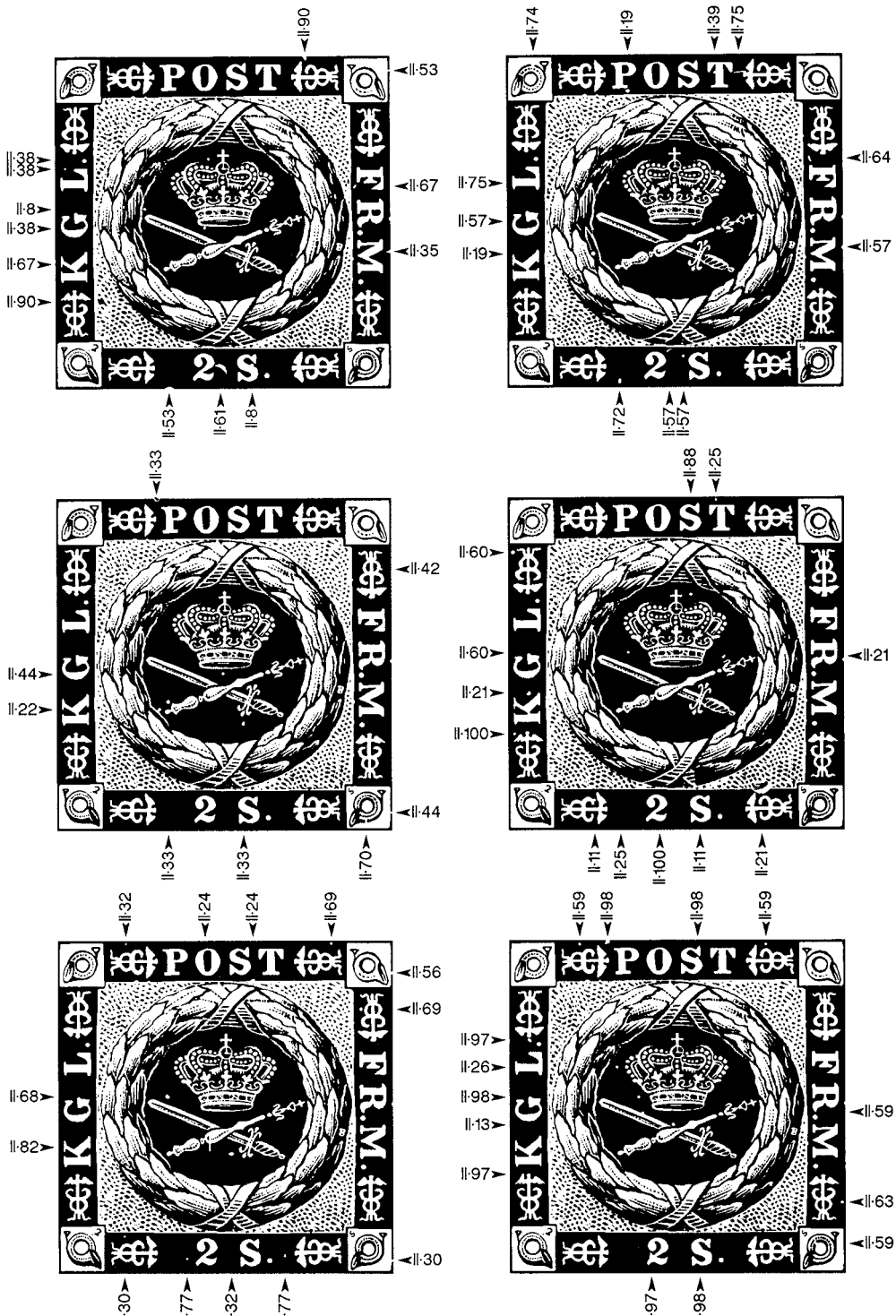

Fig. 8. Klichéfejl i plade II.

KPK-Sommermøde på Dyrehavsbakken

Vi mødes i år på Restaurant Bondestuen - Søndag den 11. juni 2017.

Transport muligheder:
S-Tog linie C til Klampenborg og buslinierne 1A, 185 og 388

Mødet starter kl. 12.00:
Hvor vi hilser på hinanden over en velkomstdrik, øl/vand/vin på KPK's regning.

Kl. 12.30
Er der frokost, incl. kaffe
Pris pr. kuvert kr. 255,00.
Beløbet dækker buffet, 1 øl/vand eller vin samt kaffe.

Yderligere drikkevarer er for egen regning.

Program
Filatelistisk indslag.

Vi glæder os til et hyggeligt møde, husk at tage damerne med.

Bindende tilmelding senest den 6. juni 2017 til Rodian Sahlgren.
Telefon: 43 73 12 09. Mail: rodian@ishoejby.dk

Betaling til KPK's konto i Danske Bank, reg.nr. 3001 kontonr. 4001164201.
Husk at anføre navn.

Kjøbenhavns Philatelist Klub

Stiftet 22. november 1887
Medlem af Danmarks Filatelist Forbund

Farvergade 27, Opg. D. St.
1463 København K

Bank: Danske Bank. Konto 3001 4001164201.
SWIFT-BIC: DABADKKK - IBAN: DK83 3000 4001 1642 01

www.kpk.dk

Bestyrelse

Formand
Lars Peter Svendsen
Ørbækgårds Alle 612, 2970 Hørsholm
22 31 90 44 / larspeter.svendsen@gmail.com
Næstformand
Jørgen Jørgensen
Ganløseparken 18, 3660 Stenløse
48 18 38 88 / jrgen@jrgensen.dk
Kasserer
Erland Hansen
Sønderengen 41,
2870 Dyssegaard
42 16 25 86 /sanderhansen@adslhome.dk
Sekretariat
Peter Wittsten
Engvej 19, 2960 Rungsted Kyst
45 86 61 02 / pw@wittkon.dk
Klubmester
Rodian Sahlgren
Vejlebrovej 99, 2635 Ishøj
43 73 12 09 / rodian@ishoejby.dk
Bibliotekar
Peter Kr. H. Bech
Torvegade 23, 1.tv, 1400 Kbh. K
40 12 18 74/ pbechfrim@webspeed.dk
Provinsrepræsentant
Jan Læby
Skrænten 8B, 4220 Korsør
58 37 14 29 / janlaeby@live.dk
Bestyrelsesmedlem
Thomas de Voss
Jernbane Allé 74A st.th, 2720 Vanløse
31 19 63 43 / thomas.m.andersens@gmail.com

Kommitterede

Leder af anvisnings-, formidlings- og auktionssalg
Svend Åge Marcher
Christianehøj 117, 2860 Søborg
39 67 52 89
svend.marcher@gmail.com

Forlag / Publikationer
Kasserer Jørgen Puck

Redaktør af NFT
Niels Kristian Hansen
Bistruplund 23 2. sal,
3460 Birkerød
45 81 25 39
nhansen6@gmail.com

Webmaster
Næstformand Jørgen Jørgensen

Ekstern revisor
Henrik Bojer
Tuborgvej 32, 2900 Hellerup
39 45 02 00

Intern revisor
Viggo Lauritsen
Vestergade 2. 2.th, 4300 Holbæk
59 44 07 14

International efterårsauktion

29.-30. september

Unikt brev med 4 Skilling Banco og 12 öre Vapen

Højdepunkter:

Gummessons Grand Prix d´Honneur samling Finland, del 3

Klassisk Island frem til 1902

Sverige pragt- og luksuseksemplarer - et enestående udvalg

Internationale rariteter inklusiv flere små og store samlinger

Kontakt os nu vedrørende auktionsindlevering!

EUROPEAN STAMP EXHIBITION FINLANDIA 2017 TAMPERE 24.–28.5.

Postiljonen er supporter og deltager på FINLANDIA 2017. Træf os i stand nr. 7 hvor vores eksperter er på plads for at tale om frimærker og indleveringer til kommende auktioner.

Eftersyn af Gummessons samling del 3 samt udgivelse af FFE #19 på FINLANDIA

AuctionHouse international

Postiljonen

We value your collection

Østergade 1, 2. sal • 1100 København K • Tel. 33 91 52 00
I Sverige: Box 537 • S-201 25 Malmö • Sverige • Tel. +46 40 25 88 50 • Fax. +46 40 25 88 59
www.postiljonen.com • stampauctions@postiljonen.se